

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций П. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. Бюро П. К. Р. К. П. Б. Р. У. Кестл. ja Põhja-Eelne büroo Eesti jetti, häälekandja. Ленинград. Фонтанка 27. Аварто тельо 10-7. Telefonid: Toimetus — 533-86, trüfifoda — 171-41.

Edasi

Kulutuste ja tellimiste hinnad	
Kulutamine	Tellimine
ehimesel lhf. 3 r. kul.	1 kuu 1 r. l.
viimajel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
teistmiste „ 6 „ „	Maal 1 kuu — 50 kop.
f. har. ajut. 20 f. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.
E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.	

№ 15 (2215)

Pühapäeval, 18. jaanuaril 1925

8. aastakäit

Balti riikide nõupidamise ümber.

Strzyński „loomal tööl“.

Warsjawiist, 16. jaan. Poola välisasjade minister Strzyński tähendas „Suudstatbladet“i faastöölisega juttu puhudes, et Balti riikide konverentsi pühendusse „loomale tööle, mis on käesoleval filmipilgul eratorralise tähtsusega, maailmas tegutseva purustava jõu tagajärjel“.

Loowa töö tatistajats on mõnede riikide püüd, hinnata poliitilisi sündmusi wanade mõõduristadega. Nüüd pole tarvis püüda liitude ajutamise poole, mis võivad rahule kardetavaks jaada. Lõpus Strzyński avaldas kindlat arvamist, et konverents ei võta vastu mingijuguseid otsuseid, mis võiksid rahulolematust üles kutsuda.

Meierowiz votab asjata.

Riiast, 16. jaan. Enne ärasõitu Helsingi, tähendas Läti välisminister Meierowiz ajakirjanduse esitajatele, kui konverentsile jõivad riigid ise sellekohast tahtmist ei avalda kohtuleppimiseks, siis konverentsist midagi välja ei tule.

Tunnistades wahelohust, Meierowiz loeb siiski lubamatust kui wahelohu asutused on kõrgemad kui rahwa walitsuse ülemvõimu walitsused. Meierowiz loodab, et konverents võtab arutusele küsimuse: kommunisti vastu wõitlemine ühtsutes maades. Puudutades küsimust Poola külge finnitada 6 Läti walda, Meierowiz tähendas, et Läti Poolaga mingijuguseid piirijumusi arutada ei ole, kuigi Poola teisel arwamisel on.

Kokkuleplased Balti riikide liidu vastu.

Riiast, 16. jaan. Läti jõeide kehtomitee arutades Balti riikide liidu loomise küsimust, otsustas jääda oma endisele seisukohale ja edasi wõidelda Poolaga liitumise vastu, sest wiimane wäljendab enesest imperialistlikke püüdeid jaada Balti riikide hegemoniks.

U-Bei-Su wõttis Schanghai ära.

Pekingist, 15. jaan. — Schanghai linna Hiina oja on täiesti U-Bei-Su poolehoidjate kindralite Si-Se-Juani ja Sun-Tshuan-Yani käes. Schanghai all liiaasaanud põhja sõjawäed põgenesid wäljamaa kontsessioonide maariba pääle, kus nendel sõjariistad käest ära wõeti. Schanghai linna Hiina oja on soldatite poolt paljaks rööwitud, rahwas otib warjupaika wäljamaalaste sõjawäe riistmadelt.

Jällelegi „wähendawad sõjajõudusid“.

New-Yorgist, 16. jaan. President Coolidge otsustas kutsuda warsti tohe pääle 4. märtsi koku Washingtoni konverentsi sõjajõudude vähendamise asjus.

Jaapan ja Inglismaa on awaldanud oma nõusolekut konverentsist oja wõtta, mis ei ole küll veel sametlikult tehtud. Ka Saksamaad kutsutawat sellele konverentsile.

Wis puutub S. N. W. Liidu kutsu-misessse, siis kutsutakse ka tema konverentsile, kui läbirääkimised tunnistamise üle algawad enne konverentsi.

Rahwamajanduse nõufogu Prantsusmaal.

Pariisist, 16. jaan. Ministrite nõufogus kirjutas täna president Deumerge alla dekreedid rahwamajanduse nõufogu asutamise kohta.

Inglise-Prantsuse sepitsused.

Inglise välisasjade minister lord Austin Chamberlain (wahemal pool) ja Prantsuse pääminister Eduard Herriot (paremal pool) diplomaatlikku juttu ajamas. Chamberlaine wõttis agitatsioonilise sõidu mööda Euroopat selleks ette, et luua ühi si mäerinda S. N. W. Liidu vastu ja tagasi wõtta neid järelandmist Saksamaale, mid a tegi ta eelkäija Mac-Donald.

Kui armas on näha, et Herriot, kes „haiglane“ oli, kui tarwis oli lahenda da mõned küsimused Prantsuse-Wene waheloras, nüüd häkki jälle „terwe“ on, et aida ta oma Inglise sõprade enamlujewastajaid plaane teostada.

Nõupidamine S. N. W. Liidu tunnistamise asjus Ameerikas.

New-Yorgist, 16. jaan. S. N. W. Liidu tunnistamise küsimust arutati senator Bora koksusaamisel president Coolidgega.

Wõitlus meie laewastiku pärast Bizertas.

Wanameelsed tegutsewad.

Pariisist, 16. jaan. Sawase teatel saatis keiseratonna jaadid de-Monjou pääminister Herriotile kirja, milles meele tuletat kohtuminiistri Renou teadaannet 31. detsembril parlamentis, kui see pääministri kohuseid täitis Herriot'i haiguse puhul, et Prantsuse walitus ei ole küsimust üles tõstnud, et Wrangeli poolt arawiidud laewad S. N. W. Liidule tagasi anda.

„Nüüd toowad aga lehed teateid, kirjutab de-Monjou, et nõufogude meretommisjon jattab laewade ülewaatust Bizertas ja walmistab ette ühe oja laewade S. N. W. Liitu saatmist. Et Prantsuse walitus seni neid teateid ei ole ümber lütanud, siis tuleb arwata, et Renou teadaandel parlamentis mingit tähendust ei ole.“

Rumeenia kommunistide näljastreif.

Wiinist, 16. jaan. Schilau türmis istuwate kommunistid näljastreif kestab juba kümneandat päewa. Raskelt jäi haigeks kahesjas wang.

Trooni asemel wangikotta.

Kabulist, 15. jaan. Inglise-Indu ajalehed teatawad, et on kinni wõetud Indiasse põgenenud Abdul-Kerim, kes katjus Afganistaani troonile pääseda.

Beidetud kirikuwarandused laste toetuseks.

Ukraina kehtäidejaatew komitee otsustas hiljuti Kiiewi-Petjora kloostriis awalikuts tulnud kirikuwarandused üle anda lastetoetamise keffkommisjonile.

puks teatab de-Monjou, et tema jelle küsimuse tõstab awalikule arutusele.

Rumeenia iultumus.

Angoorast, 16. jaan. Rumeenia jaatkond tõendab teadaandeid Bufarestist, et Rumeenia nõuab Wrangeli poolt arawiidud laewastiku omale Rumeenia kullatagawara faotuse tajuks.

„Kui Wrangeli laewastik antakse Wenemaale tagasi, siis protesteerib Rumeenia jaadid merelitjuse küsimuse rahvuswahelises komisjonis jelle vastu ja nõuab, et laewastikul keelatakse merelitjusest waba läbisõit.“

Edasi öeldakse teadaandes. „Briti walitus on ka sarnasel waatekohal ja nii ei anta luba laewastikul merelitjusest läbisõiduks.“

Prantsusmaa jaadid Jean Herbette Moskwas.

Prantsusmaa jaadid Jean Herbette wiibis 16. jaan. Keiskühjuses, riigipangas, wäliskaubanduse pangas, „Gleboproduktis“, Moskwa kauba börsel ja teistes majanduslistes organisatsioonides. Börsel käis Herbette juht täiel töö ajal. Siin huwitafid teda pääasjalikult fondi ja kotiveerimise komisjonide tegevus. Muu seas tähendas ta, et eelolewal Lionil laadal eraldatase wälja terve rida kergendusi Wene kaupade jaoks, nii kui tollimatu järelwaatuse suhtes jne.

Tagawarafond pünaga wõitlemiseks.

Ukraina rahwafommisjaride nõufogu ajutab sellekohase tagawarafondi raha näol, püüa vastu wõitlemiseks.

Nõufogu-Hiina konverents.

Pekingist, 16. jaan. Nõufogu teatatakse: Nõufogu-Hiina wahelise konverentsi kokkufutjumise küsimus otjustati ära jaatavas mõttes juba novembrikuul, läinud aastal. Kuid Hiina walitsuse äfiline muudatus ja wälisministri puudumine jegasid konverentsi awamist.

On waja kui waremalt konverents ära jaoks peetud Pekingi ja Mukdeni wahel, et arahoida kahest paralleelsest konverentsist, sest nii kui teada, jamast kokkulepeest kehtwalitsuse ja Tshang-Sjo-Lini wahel veel pole olnud.

Saksamaal pääminisriks määrati Luther.

Berliinist, 16. jaan. Ametlikult teatatakse, et Saksamaa pääminisriks määrati endine Marzi walitsuse rahaminister, rahwapartei liige — Luther.

Inglise tööliste wõitlus eluorterite eest.

Londonist, 14. jaan. — Läinud ööl tõstsid wõimud jälle töölisti korteritest wälja. Mõnedest majadest Glidbankist tõsteti wälja 4 perekonda, kuid mõne tunni pärast astusid nad oma korteriteesse tagasi organiseeritud tööliste kaitjel. Ametnikke, kes wäljatõstmist tõimetasid, kaitjes juurearwuline politsei, mis kohale kutsuti Glasgowist ja teistest kohtadest.

Ametiwõimud wõtsid tarwitusele teise taktika wäljatõstmises ja ilnuksid korraga kahel kohal. Töölisti kaitsewad wahiaalgab andsid signaali, mille järele kogus wäljatõstetawate majade ette juur tööliste hull. Töölistes murdsid üldisel nõusolekul pitjatid ukstelt ja otjustasid wäljatõstetud tööliste perekonnad ühes nende kraamiga uuesti korteriteesse. Majaomanikud jääwad oma endise poliitika juure, et jundida walitjusest jelle küsimuse wahel jegama.

Inglise töölistes Gesti-maa metjilustest.

Gesti kodanluse poolt korraldatud wewepulm on enese pääle tõmmanud logu maailma proletariaadi tähelepanu. Waatamata jelle pääle, et kõigi maade jõeide Gesti kodanluse kaitsema tõttasid, sest Gesti kodanluse olewat ainult rahvuswahelise kodanluse käsu järele talitanud ja selle eest rahalist tajut jaanud, kui „enamlaste häwitaja eelwägi“, on rahvuswaheline klassiteadlik proletariaat Gesti kodanluse ja tema teenreid — jõeide demokraate — kõige jälgimatoks 20. aastajaja elukateks temheldanud.

Et mitte lasta jõeide walest enamat pimestada, komandeeris Inglise tööliste partei oma liikme Suzanne Laurenji Gesti-maale, et koha pääl olukorraga tutvuneda. Suzanne Laurenji kirjeldus Gestiist ilmus meie lehes nr. 5. Siin kirjeldatase erapooletult Gesti kodanluse nägu, mis meie kirjeldustest mitte põrmugi lahku ei lähe.

«Kust wõis nüüd ajalehte saada, kuna kõik juba sulutud on?»

«Ei ole kõik kohad sulutud! Ajalehte wõib saada Saint-Lazare raudteejaamast! Mina tahan teada... Mina lähen hulks öösel, kui mina sarnasesse teadmatusse jään!»

«Meie saadame teid sinna,» ütles Amédée. «Ja kuigi oletada, et «Paul Bert» hukkus, siis jääb omeli lootus Rogeri pääsemiseks! Magage parem välja! See oleks teile palju kasulikum!»

Magada, kuna wõib olla Roger? ... Paule nägi teda surnukahwatult, tardunud silmil ja suuga, mis ei saanud enam kisedada... Tema wajus wette, tõusis uuesti päale, kuid juba elutu ja kadus uuesti... Kuid ei, ei! Roger ei ole surnud! Teda pääseti õigel ajal päästepaati! Hulk laewu, mida kutsuti appi traadita telegraafi teel, jõudsid kohale ja organiseerisid tarwilist abi

Raudteejaama sõites läks Amédée ajalehe putka juure:
«Oodake automobiilis!»

Paule waatas temale järele pinewal pilgul. Amédée luges eht e.

«Noh, mis on?» hüüdis Paule. «Ütelge ruttu, ütelge...»

Amédée astus automobiili:

«Ei ole mingisugust täiendawat teadet! Teatatakse tõesti, et «Paul Bert» miini otsa sattunud, kuid see on kõik!»

Paule rebis tema käest ajalehe ja tahtis ise lugeda. Kuid waatamata sellest, et automobiil oli walgustatud, tantsisid tähed tema silmi ees.

«Loe sina, Annik!»

Ja selle järele, kuna sõnad tema südamesse lõikasid, sosistas tema:

«Mina teadsin seda! Mina olin selles kindel! Minul oli sarnane eelaimdus... Kui mitu korda ei ütelnud mina sinule... mingisugust tõestust... Roger on surnud, mina tean, mina tunnen seda... Oh, määrane katastroof! Mis nüüd teha: mina suren ka! Mina ei ole veel kolmkümmend aastatki wana... ja määrane hirmus, wastik elu... Mina suren, mina ei taha elada...»

Tema ei kuulnud kedagi, tema oli hüpnootilises seisukorras. Annik wiis teda Raspaili bulwaarile ja pani teda oma föökabinetti magama.

Kogu öö tormas ja hulus tema kõrwus ja ümber meri... Märjad juuksed kleepisid tema põskile... Jääkülmad lained peksid temale vastu keha ja tema uppus ühes Rogeriga...

teid hoiatada. M. Roges Jourese kirjad, mis praegust Martineti käes, wisatakse arwatawasti profsessi käigusse. Need kirjad ei jäta mingisugust kahtlust, et wäikene Ginette — on teie poja tütar. Mina lugesin oma kohuseks et tüdrukukese tõsist perekonda hoiatada, juhtuwa skandaali eest!

«Mademoiselle, meie arwates on skandaal selles, et wõimalik on sarnane väljapressimise wiis. Ütelge meile, kuidas teie wõite näidata, et need kirjad on täiesti teie õe omad ja meie poja kirjutatud. Ka meie loeme omaks kohuseks teid hoiatada, meie oskame juba oma huwisid kaitsta. Muidugi, kui meil oleks mõnesuguseid paberisi olemas (näiteks, meie õnnetu Rogesi testament!) siis teeks meie, kui aus perekond, kõik, mida meilt nõuab meie kohus sel puhul. Kuid midagi, mitte midagi ei leidnud meie tema paberite hulgas! Et aga midagi ei leitud mitte, mida notaariuse juuses hoitawate paberite hulgas, siis...»

Aritud kuni hinge põhjani, ei wastanud Annik mitte sõnagi selle päale ja lahkus säält. Tema kuulis veel kaua m-me Jouvese kiunuwat häält ja tema wanema tütre, paksu mehel olewa naise, naeru, kes rõhutas oma õigust päranduse päale.

Anniki ainsam rahuldus oli, et Gi, samune miffesääduslikult sündinud laps kui tema poeg Claude, sarnase tühja asja pärast ei tarwitsenud meelt heita. Kulus veel kaua aega selleks, kui nemad hakkasid sellest aru saama!

Uus katastroof — ja täiesti ootamatust — muutis täieliselt seisukorra. Ühel hommikul teatas Martineti adwokaat Annikile telefoni teel, et tema kaitsealune loobub ühel ajal mõlematest oma nõudmistest.

«Mis see tähednab?» küsis kohkunud Annik.

«Kui teie soowite, wõin mina teile sellest lähemat seletust anda kohtus!»

Annik tõttas enne teisi kohtusse ja kuulis sääl Lise Bestah äkilisest surmast grippi läbi. Üksijäänud Martinet pööras loomulikult oma pilgu uuesti Paule poole. Temas rääkis praegust mitte nii wäga tasumise himu, kui soow oma muret unustada. Tema peatas kohtu profsessi ja soowis, et naine ja tütar tagasi tuleks.

«Tema nõuab seda ja teda teisele arwamisele wiia ei ole kuidagi wõimalik!»

See Martineti toores wõte pööratas Annikit ja heidutas Paulet.

Mis teha?

«Pead kaduma, ükskõik kuhu põgenema ühes Giga!»

«Aga wastasel korral?»

«Tema wõib kõik teha? Tema wõib sind sundida kodu tulema, koeraputkasse pugema, wõib sinult wõtta lapse. Säädus on tema poolt! Ja sandarmid ka!»

Läinud nädal.

Wene-Jaapani vahelorra paranemine. — Jaapanlased avaldavad lohkuleplikuust. — Jaapani-Ameerika võitlus — S. N. W. Liit on üks kõvematest jõududest Waiitse ookeani kaldal — Ameerika kapitaalid huvivad nõuavad S. N. W. Liidu tunnustamist. — Ameerika kardab Prantsusmaa võitlust võitluses nõukogude margantši eest. — Hughesi lahtumine tähendab seda, et Ameerika on valmis oma suhteid S. N. W. Liidu vastu rewideerimise alla võtma. — Balti riikide konverents Helsingis. — Kelle näpunäidete järele loodakse Balti riikide liit. — S. N. W. Liidu seisukoht Balti riikide liidu vastu. — Kes Balti riikide loomises kaotab. — Wõimumeeste vahetamine Ceetis. — Sjajefskurord jääb endiselt — Keda mõeldakse kaitseleitu. — Eriline maks kaitseleitud tootjatele.

Wene-Jaapani läbirääkimised, mida peetakse Pekingis jm. Karahani ja Jaapani wolinif Sojshijawa wahel lähenewad lõpule. Wähemalt seda teatati ametlikult.

Kodujõja ajal haarasid jaapanlased Sahaliini Wene (Wõhja) eja, kus weel seni jaapani sõjawäed wiibivad. Sahaliin on magus suutäis: saäl on wäärtuslikud metsjad ja süsi, ning 1922. aastal leiti Sahaliinilt ijegei naftat. Juba Jaapaniga läbirääkimiste algul nõudis nõukoguwalitus kõige päält Jaapani sõjawägede wäljawii mist Sahaliinilt, rõhutades, et wastasel korral läbirääkimistest midagi wälja tulla ei wõi.

Sahaliin on sarnane tükk, mida jaapanlased hää meelega kästi ära anda ei tahtnud ning seepärast läbirääkimisi wenitafid: niipea, kui läbirääkimised mingisugusele lõpule läheneb, jai Jaapani saadik Sojshijawa oma walitfufelt juhtnõorit: „Läbirääkimisi katkestada kuni uute juhtnõoride faamijeni“, ehk pandi nõukogu wõimule nõudmised ette, mida meil wõimata täita.

Nüüd on Jaapani-Wene läbirääkimistes nähtawasti juur samm edasi astunud. Jääwad weel lahendada üffitafjad, kuid jaapanlased teatawad ijegei, et päämistes küsimustes on kokkuleppele jõutud ja lahendada olewad küsimused ei ole enam takistufeks täieliku kokkuleppe eel.

Seni jääwad lahendamata weel kaks küsimust. Jaapanlased on nõus sõjawägesid wälja wiima Sahaliini Wene ofalt, kuid ei nimeta täpselt päewa, kuna need sõjawäed lõpuliselt wälja weetakse, teatades, et kõik olenewat „tehnilistest põhjustest“. Sm. Karahan nõuab aga, et sõjawäe wäljawii mise tähtaeg täpselt kindlaks saaks määratud.

Teisets on lahkelid nafta ümbertõtamisi küsimuses. Jaapan nõuab omale digust Sahaliini nafta ümbertõtamijeks 50-ne

protfendi wõrra, kuna nõukoguwõim lubab 40 protfenti.

Kuidas nende küsimuste lahendamijega ka ei oleks, kuid Jaapani ajafirjandus teatab Wene-Jaapani kokkuleppest, kui sündinud asjast. Samad ajalehed kirjutawad, et warfi järgneb S. N. W. Liidu tunnustamine Jaapani poolt ning selle järele Jaapani jaadiku Moskwa saatmine.

Pööre Wene-Jaapani läbirääkimistes langes ühte poliitilise pöördega Ameerikas. On feenähtus juhustlik? Meie armates mitte.

Ameerika ja Jaapan on tõstijed waenlased. Nad mõitlewad üksteijega üliwõimu eest Waiitse ookeani kallastel. Kuid üheks tähtsamaks jõuks neil kallastel on ka S. N. W. Liit. Ja seepärast — kui waenuslijed Jaapani ja Ameerika imperialistid ka töolis-talupoegade vastu ei ole, ometi on nad wiimajega sunnitud kokkulepet otsima.

Meie wana tuttav, üks ägedamatei S. N. W. Liidu wastastest Ameerikas — wälisminister Hughes ei jõudnud wõitluses nähtawasti enam vastu pidada ja lahkuw oleks kohalt.

Hughes oli üks neist, kes keelas S. N. W. Liidu ja Sakamaa lubamist rahwuswahelisele konverentsile.

Hughesi lahtumine on üheks tähtsamaks sündmuseks, sest see näitab, et Ameerika jeltfkonflik armawina on lähenemise poolt S. N. W. Liiduga. Sellele pani aluse kahlemata nõukoguwõimu tunnustamine Prantsusmaa poolt. Ijegei kõige mustafjalisemad ajalehed muutsid oma tooni S. N. W. Liidu suhtes ja nõudsid walitfufelt Wene-Ameerika wahelorra korraldamist. Samal ajal hakkasid Ameerika ajalehed meie tellimisi Ameerikale reklameerima. Kirjutati dige palju meie puuwilla operatfioonidest.

Ameeriklasi tõmbas Wenemaale eriti

Uhiaturoi margants Gruusias. Margants on tarwilik produkt terafe tööstuses, mida Ameerikal hädasti tarwis on. Pääle S. N. W. Liidu tunnustamist Prantsusmaa poolt, jattus Ameerika kapitaal arewujesse, jesi Prantsusmaa näol on tal juur wõituleja Wene margantši eest.

Nii näeme, et just majanduslikud tingimised lütkawad Ameerika kapitaali lähemale S. N. W. Liidule. Ja siit tulebki otsida Hughesi lahtumise wõtit, kuid mitte selles, et „Hughes tahab era elusse tagasi pöörata“.

Nii jõuame ka meie joowe lõpule, kus meie tunnustamiste ring lõpeb. On ju Ameerika praegu ainufene suurriik, kes S. N. W. Liitu jeni weel tunnustanud ei ole.

Hughesi lahtumine ja sellega ühenduses olew meie tunnustamije küsimuse üleskerkimine Ameerika poolt, on arewujesse aja nuud wäljamaal wiibiwad Wene walgekaardlased. Need kawatsefid pääle S. N. W. Liidu tunnustamist Prantsusmaa poolt Ameerikasse warjule pögeneda, kuid wiimajed sündmused tõmbawad ka sellele küsimusele kriipsu pääle.

16. jaanuaril algas Helsingis Balti riikide: Poola, Soome, Läti, Weedu ja Ceeti wälisministrite konverents, mille sihiks on n. n. Balti liidu loomine. Et tähendatud konverents ühte langeb nõukoguwastalije tegevuse organiieerimijega fogu Euroopas, siis on ka arusaadaw, et selle konverentsi tulemused meie sugugi ükstõikfede ei ole, jeda enam, et nende ääriikfide „riigimehed“ ije awalitfult tunnustawad, et wiimajed sündmused Balkanitel ja Balti riikides on põhjufeks nende riikide ühinemijele enamuse hädawõu vastu.

Balti riikide liidu loomije plaan ei ole mitte uus. Sarnane mõte ferkis kõige päält Lääne-Euroopa enamufewastastes juuriikfides, kes Balti liidu loomijega ennaft kaitsta tahtfid „idast tungijwa kommunisti hädawõu eest.“ Seda liitu püüdis teostada kõige päält Wenemaa töörahwa ägedamad wastajed Poincare ja Clemenceau, püüdes enamufewastast wõõd luua Balti merest Musta mereni, tõmmates sarnafesse liitu ka weel Balkani riigid, eriti Rumeenia. See plaan ei õnnestunud siis. Nüüd on aga sama plaani teostamijele asunud Ingliste wanameelne walitlus lord Churchilliga eesotjas. See näitab piltsikult, et Balti riikide plaan on sihitud enamufewastaste, et selle plaani tegelised jepitjedad on Ingliste wanameelised.

Õnnestab aga selle plaani teostamine praegusel konverentsil — see on ije küsi-

mus. 1922. a. läts liidu loomine luhta päämistelt Soome ja Poola waheliste poliitiliste sihtide lahtmõtete päraft. Wae-walt on need lahtmõtted praegugi kaotatud, jesi kuna S. N. W. Liidu majanduslik wahelord Soomega wiimajel ajal kõwenenud on, ei ole wahelord Poolaga ifkagi weel normaalne.

Seega on Balti liidul juured takistufed ees. Suudetafje jeda aga siiski luua, siis teab S. N. W. Liit, mis selle Balti riikide liidu sihiks on ja kelle näpunäidete järele ta tahtab. Loomulikult tuleb S. N. W. Liidul siis ka oma wälispoliitikat Balti riikide suhtes wastawalt juhtida. See oma forda ei jata tahtlemata oma mõju avaldamata Balti riikide majanduse pääle, jesi sellegil ei ole saladus, et Balti riigid tuntawa ofa oma eelarwest S. N. W. Liidu kulul kaotawad.

Ceetis kaotati wägede ülemjuhataja amet ära ning ülemjuhataja ülesanded pandi sijeminiistri pääle. See oli ainult poliitiline wõte, jesi Laidoneri pääle hakati waatama kui diktaatori pääle mitte ainult Ceetis, waid ka wälismaadel. Walitfus oli ainult mängufanniks, kellel mingifugust tahtust ei olnud, kellel puudus Laidoneri korwal ka autorideet. Sellest jefjutofast lätski walitfus wälja, kaotades ülemjuhataja instituudi ja andes wõimu sijeminiistri Einbundi kätte. Et see ifkute wahetamine Ceetis mäsawat walget terrori ei wähenda, jeda „kindlustab“ meie juba Einbundi nimi, kelle lijuniku ofa Ceeti töörahwa liitumijes kõigile tuttau on. Matsma jääb sjajefskurord, matsma jääb ka määrus sjajefskurute suhtes.

Dige hoolega on fodorlus tegevufes kaitfeliidu organiieerimijes. Wiimaste andmete järele on Ceetis juba umbes 8000—9000 sõjariistadega warustatud kaitfeliit-last. Need on ainult fodorlufe wõjud ehk need, kellel politjei poolt ustarufe tunnustus taskus. „Waba Maa“ teatel wõetakse maal kaitfeliitu ainult jõumate talunikfude poegi. Kaitfeliitu ei lasta kestmisi, rääkimata kehwmatest talupoegadest, ükstõik, kas nad rahwawäes on teeninud wõi mitte.

Kuidas aga laiem rahwahulk kaitfeliidu organiieerimije pääle waatab, näitab kaitfeliidu hääts ülemaalijelt forraldatud forjandufe nurjaminek, mis ainult mõni miljon marka kokku tõi. Et kaitfeliidul aga raha hädasti tarwis, otjufitati juunniwiihil kokku wõtta 200 miljoni marka, f. o. walitfufe käju järele peawad kõik elanikud kaitfeliidu hääks maksufid matsma. R. T.

Streifis.

Jack London. Tõlkinud A. L u k i n.
(Järg 2*).

Ohtueinele kogus terve perekond, — jee oli ainute aeg fogu päewa kestel, kus Johnny oma nooremate wendade ja õde-dega kokku jai. Talle oli jee nagu kokkufamine, jee pärast et ta wäga wana oli, kuna teised aga wäga noored olid. Ta ei toonud neile fikawat ega rõõmifat noorust. Sellest ei saanud ta aru. Tema lapsepõli oli jäänud kaugele seljataha. Ta näis tige-da wanamehe taoline, kellele üleliia tülinaks oli noorsoo lobijemine, mis talle lõpmata lollufena paistis. Waiitides waatas ta nende pääle ja rõhus ennast mõt-tega selle üle, et ta neil tuleb peagi tööle minna. See kaotab neil ijeloomu elawufe ja teeb neid demeelemateks ja täiewäärtus-listeks — nagu tema. Samuti kui kõik teijedki inimesed, pidas Johnny ennast ar-finafs, millega mõõtis maailmfonda.

Ohtueine lõppemijel seletas ema kõige-külgfekt, korrates lõpmatuseni ühte ja sama, et ta teeb kõik mis wõib; Johnny ei lau-inunud sõnagi, kuid ta näost oli näha, mis-fugufe rahulolemijega ta ohtueinet lõpetades tooki eemale tõukas ja laua juurest ülles tõusis. Ta mõitles wähe aega, kuhu õige minna: woodisje wõi wälja wälis-jele ufjele, ja lõpuks lätski wälja. Ta ei läinud kaugele. Ta istus wälise trepi alu-mijele ahtmele, jeades põlmed ülles, tõm-bas kistad õlad ettepoole, pani küünarnu-kid põlwebele ja toetas lõua kätele.

Jstudes nii, ei mõtelnud ta millegi üle. Ta lihtfalt puhkas. Niipea kui see ta mõistust puudutas, jai ta magama. Tema wennad ja õed lätsid talle tagant järele ja mängisid fikawat ühes teiste

lastega tema lähedufes. Elektrilaternas nurgas walgustas nende elawaid nägufid. Nad teadsid, et ta tufane ja wihane on, kuid soow teda ärritada, wiis neid tema juure. Nad wõtsid üksteijel käteft kinni, jookfid tema juure ja laulsid pilkawalt tema ees mitmefugufeid laulufesi. Algul saatis ta neile sajatufi — sajatufi, mida õppi-nud oli wabrifu järelewaatajatelt, kuid wiimaks tuli otjufele, et ei makfa tähelegi panna ja et ta alandab sellega oma wäär-tust; ta langes nutra waiimijse.

Tema wend Will, teine pääle teda, kes alles hiljuti kümne aastafeks jai, oli pää-mehets. Johnny ei olnud tema wastu küllalt õrnatundeline. Tema elu tumenes alalijelt juba kõige warajafemateft noorus-aastateft saadik järelandmistega Will'i ka-juks. Temas elas kindlalt piisiw teadmine, et Will wõlgneb temale palju ja ei awalda selle eest mingifugust tänu. Neil aastail — need aastad on jäänud kaugele selja-taha, minewiku utiu, — kui teda fidufid laste mänguasjad, pidi ta suurema ofa onast wabast ajast pühendamata Will'i eest hoolitfemijele. Will oli siis wäifete, kuid nende ema, nagu nüüdki, töötas wabrifus ja ei olnud terwel päewal kodus. Ja Johnny'l tuli täita ühel ja samal ajal ija ja ema ajet.

Wenna hoolitjemine, nagu näha, läts Will'i kasuks. Will'i oli tugewa kehaehi-tufega, siike, sama juure kaswuga kui tema wanemgi wend, ja ijegei weel pafsemgi te-mast. Näis nagu oleks elumahl ühe wenna joontest teije wenna soontesse üle kantud. Just jamafugune oli ka nende ijeloomude wahelord. Johnny näis surutuna, rõhu-tuna, tuimana, kuna aga tema nooremal wennal juba wälispidijett filma paistis energia küllus, elujõu küllus.

Poiitfised jattafid Johnny näagutamist ja laulsid ifka kõwemini ja waljumini. Will, taufides küttas maha, ajas keele

wälja. Johnny pahem käfi firgunes ja haaras tal kaelast kinni. Samal ajal pani ta oma kondije rufita wenna nina alla. Johnny kondine rufitas ei kujutanud ene-seft midagi ijeäralist, kuid selle wastu sat-tuda, oli nähtawasti üpris walus, nagu jeda tõendas samal filmapilgul kuuldum fija. Kõik lapjed hakkasid hirmuwalt kar-juma, kuid Johnny õde, Jennie, jookfis ruiuga tuppä.

Johnny tõukas tugewasti Will'it, tõi ta maha, wõttis siis kaelast kinni ja lit-fus näo porri. Siis tuli ema ärritufest kahwatu ja emalijelt wihaje näoga.

— Miks ta mulle kallale kipub? — wastas Johnny ema tõrelemije pääle. — Kas ta ei näe, et ma wäfinud olen.

— Ma olen sama suur, kui sinagi, — ütles Will, kellel nutetud nagu wõre ja poriga ära oli määrdunud. — Ma olen juba praegu samafugune kui sina, ja kas-wan weel suuremaks. Siis annan ma sulle pekfa . . . küll näed, et ma jeda just ni-melt teen.

— Sa pead tööle minema, kui ja juba nii suur oled, — hüüdis Johnny. — See oleks õiglane. Sa pead töötama. Ja sinu ema peab siud tööle panema.

— Ta on weel wäga noor, — wastas ema. — Ta on weel päris wäike poisike. — Ma olin temafil noorem, kui tööl hakkasin käima.

Johnny tahtis nagu weel midagi ütelda temaga ebaõige ümberkäimije suhtes, kuid mõtles järele ja, pöörates wihafelt end ümber, läts tuppä magama. Tema toa uks jai lahti selleks, et kõõgist sinna sooja tuleks. Kui ta poolpimedas ennast riidest lahti wõtma hakkas, kuulis ta kui ema tema juure tulnud naabriga juttu westis. Tema ema nuttis, ja ta kõnet katkestasid nuufumijed.

— Ma ei jaa aru, mis Johnny'ga on juhtunud, — kuulus kõõgist Johnny'le

fõrwu. — Ennemalt pole ta millalgi jee-fugune olnud. Ta oli ütlemata kannatlik, just kui ingel.

— Ta on siiski hää poisike, — tähen-das ema rutuliselt juure nagu õigustamijeks. — Ta töötab auwameeljelt ja pääle selle hakkas ta liig warajafelt tööl käima. Kuid mina pole selles süüdi. Ma teen kõik mis wõimalik, õiglafelt jelda.

Kõõgist kuulus nuufumine, ja Johnny kuuldes jeda nuufumijel, laulsis filmi jul-gudes enefele: „Jah, fogu oma elu aeg olen ma auwameeljelt töötanud“.

Järgmijel hommikul wõitles ta jälle oma emaga, kui jema teda ülles äratas. Siis kehwo hommikueine, pimedufes käi-mine ja kahwatu päewa walgus majade katuste tagant, kui ta sellele selja keeras ja läbi kontroll-warawa wabrifusje jam-mus. Nii mõõdufid päewad päewade jä-rele, ja kõik nad olid ühetaoelijed.

Kuid siiski oli tema elus ka mitmefei-dust olnud, — see oli siis, kui ta ühe töö teijega wahetas, ehk kui ta haige oli. Kui ta kuue aastane oli, pidi ta Will'i ja teiste laste, kes temafil weel wähemad olid, ija ja ema ajet täitma. Seitfme aastafelt hakkas ta wabrifus käima — poolisid kerimas. Kui ta kahkfa aastafeks jai, läts ta teije wabrifusje. Tema uus töö oli imestuswäärilijelt ferge. Kõik jee, mis temalt nõuti, oli ainult istuda wäifse kepifefega käes ja walwada tema eest mõõdajookfawat lõuendit. See lõuend tuli mafinaft wälja, läts kuuma trulli alt läbi oma teed teije kofta. Kuid poisike istus selles jaostonnas jeeugufe kofta pääl, kuhu ei pääfenud päewa walgus, ja kus jelle ajet täitis gaafwalgus, — ta oli nagu mehanismi üks ofa.

Waatamata rõste soojufe pääle, arwas ta end siin wäga õnneliku olewat, jesi et ta weel noor oli ja unistuste ja ettekujus-

*) Waata „Edasi“ nr. 9.

Waatamata oma materialislikust ilmawaatest, hoidus tema sellest, et tumestada walgust, mis põles Paule südames... Teine elu... Muidugi, sarnane elu oli, kuid ei olnud tarwis mõista seda mõnesuguste teadmata jõudude all, millest koosneb meie isiklik, lühike elu, salapärases edasikestuse mõttes.

Annik mõistis elu all indiwiduaalse olu lühikest kiirt. Hing ja keha sündisid ja surid ühes. Inimene oli looduse suurepäralisem sünnitus, mis täius pikka kasvatuse mõjul, mida andis edasi tsiwilisatsiooni tsiwilisatsioonile... Inimene — see on säde määratust elu tulest, mille enese kestwuseta olek andis elule mõõtmata väärtuse... Määrane meeletus on neist sädameist mitte väljaammutada kõike nende walgust nende lühikese kestuse hetketel. Nende walgusel ärgu olgu lihtsate tunnete toorust ja häwituse tuld, waid tema särangu hinge kõrgel ja puhtal selgusel.

Paule märkas seda liig hilja. Waene Paule, ühiskondlikkude wormide ohwer! Kuna temal puudus indiwiduaalsus, oli tema niiwõrd alluw säadustele, mis meeste poolt loodud, et tema oli weel surnu waimu wõimuseski. Annik mõistis, et kui palju see temalt ka jõudu ei wõta, kuid tema peab õe wäljakiskuma selle minewikust.

Lahutuse ja Martineti lapse mitte omaks tunnistamise protsess läks oma harilikku säaduslikku käiku. Paule sai Martinetilt wiletsaid krosse — peaaegu armuandel — ja see toores ihuskoi püüdis isegi neid kõiksuguste efekäänete all kinni pidada. Annik tundis tema julmuse taga Lise Bertah osawat kätt. Nagu ahne ämblik saagi luuramisel, ootas Martineti armuke rahuliselt seda minutit, kuna kärbes, täiesti wõidetult, tema wõrku langeb.

Üks õnnetu juhused purustas kõik Paule lootused, ja Annik ei läinud kõigist püüdmistest hoolimata enam korda oma õe surutud meeoleu tõsta. Git — säaduseta sündinud tütar, ei tunnistanud Martinet omaks ja ka Jouvese perekond tõukas teda enesest ära...

Annik pööras salaja, ilma Paule teadmata, Rogeri wanemate poole ja oli õieti üllatunud teada saades, et nemad asjaga tuttawad ja teawad Paulest ning selle tütre. Wõimalik, et Roger jättis maha enne ärasõitu mõned päranduslikku iseloomu kandwad paberid, ja Annik oli selles peaaegu kindel, et Rogeri wanemad need paberid ära häwitasid.

Annikile näis, et tema kogu eluag ei unusta seda hirmust kohkumist, neid nägusid, mis teda nähes tarretasid meelepahast — neid huuli, mis kiskusid endid kortsu, nagu paelal kokkutõmmatud rahakott, ja neid silmi, mis pildusid temale wihalaenguid, kui pistolist.

Asjata kinnitas tema neile:

«Mina ei tulnud teie juure kui raha wäljapigistaja! Mina ei taha ega palu teilt midagi! Mina lugesin ainult oma kohuseks

Paule uinus alles koidu eel, täiesti purustatult.

Annik magas ka halwasti ja uinus wäikse walgega. Sündis kahwatu talwepäew. Kauga ja kurwalt pidas tema nõu Amédéega neist traagilistest päewadest, mis õnnetu Paulet ootasid.

«Ah, kui seda rumalat abielu ei oleks! Temale jääb ainsaks rahulduseks tema tütar! Aga kes wõib ette öelda, ei Martinet jätab teda rahule ja ei piina enam? Mees, säaduslik isa — tema on kahekordne isand ja käskija! Waene Paule! Palju muret seisab temal weel ees! Noh, nüüd tunnista, et teie säadus ei kõlba kuhugi! Ja, kui naisterahwad paremini tunneksid seda säadust...»

«Nemad abielluks siis harwemini? Wäga wõimalik! Kuid teisest küljest pead sina tunnistama, et kõik mehed ei ole sarnased kui Martinet! Wabal abielul on sama palju halbu külgi, ja need halwad küljed on palju pahemad ning raskemad, kui naesterahwas peab minema ootamatult, korruga majast uulitsale ja wõitlust algama oma elu eest ilma mingi toetuseta, waeuses, mure ja wäikeste lastega...»

«Aga kui kõik nii fõotawad kui mina...»

«Isegi sarnastel tingimistel! Waba abielu! Waba abielu! Esiteks ei ole see alati wõimalik. Lihtrahwas — ja! Sääl ei arwestata nii wäga meie elarwamistega! Aga kodanlaste keskel? Meie juures, waba elukutsetega inimeste keskel, wõib wabal abielul weel mõnesugust edu ja poolehoidu olla... Aga sääl, kus inimene on täiesti ärarippuw ühiskonnast, sääl on lugu palju pahem. Wõtame näiteks: ülikool, sõjawägi ja palju teisi tähtsaid asutusi... kui sääl ei ole inimesed wormiliselt ja ametlikult laulatatud, ei kannata neid ühiskond!»

«Tähendab, on ikkes?»

«Jah, ikkes.»

«Nüüd sina mõistad, et meil õigus on seda ikket purustada püüda!»

Amédée ohkas:

«See on raske ülesanne! Oleks hää, kui teil korda läheks wähegi kergendada ahelate raskust!»

Amédée ei rääkinud edasi, kuid tüütaw mõte ei annud temale rahu. Annik teadis nüüd kindlasti, mida Amédée püüdis.

«Ajajooksul harjub ja lepib tema üldise seisukorraga!»

Annik pööras jutu Paule pääle:

«Kuidas mina teda kahetsen! Kui mina suudaksin temale anda wähegi oma mehisusest, oma südäidusest! Õnneks on temal weel midagi pääle lapse, mis teda elu külge köidab!»

«Tema kunst?»

«Jah! Ja weel mõte, et tema peab üles kaswatama oma tütre! Temal on kunst, mida tema armastab, ja see on wäga tähtis!»

Pääletungimine pimeduse väerinnal ajalehe eest kestab.

Meie senisel pääletungimisel ajakirjanduse väerinnal on edu olnud.

300 protsendist oleme meie teostanud juba 110 protsenti!

Kuid suurem osa ülesandest on veel teostamata.

Energilised tegelased kohtadel, wõtte eeskujud Leningradi ja Põhja-Düüna kubermangudest!

„Edasi“ hoogtöö läbiwiimise

kommissjoni järjekordne koosolek peeti ära neljapäeval, 15. jaanuaril „Edasi“ toimetuse ruumides, millest osa wõtsid Kirf, Treufeldt, Wink (Dudowast), Koni, G. Teiter, Kepmann (Luugast) ja Funsker (Kingssepaist). Alguses kuulati informatsioonilised aruanded kohtade esitajatelt ajalehe „Edasi“ asjus, millest selgus, et kohad wõimaluse järele kõik abinõud tarwitajele on wõetud, et „Edasi“ laialistes talupoegade hulkades maad leiaks. Seda tööd on aga veel enam, veel energilisemalt tarwis teha ja elustada. Selleks tuleb kõige laiemaid hulki töötama ajalehe laialilaotamiseks, ajalehele sõramite saatmiseks jne.

Koosolek, läbi arutades kõiki „Edasi“ se puutuwaid küsimusi, otsustas:

1) Ühenduses „Edasi“, tellijate järjekordse kaswuga, mis tuntawalt parandab ka ajalehe majanduslikku seisukorda, anda 1. webruarist alates „Edasit“ kaks korda nädalas — kolmapäewiti ja pühapäewiti 8 leheküljelisena välja, ja anda neile maksuta, kes „Edasit“ 5 kuud tellinud, — 1. webruarist kuni 1. juulini s. a. John Kcedi kuulus raamat „10 päewa, mis wapustasid maailma“.

2) Ajalehe „Edasi“ „Sõprade ringid“ organiseerida igalpool, kus mitte wähem, kui 10 ajunikku.

3) Awada ajalehe „Edasi“ müügikohad järgmistes raudteejaamades: Troski, Wolowowo ja Luugas.

4) „Edasi“ pöörata tähelepanu a) põlumajanduse, b) juriidilise abi ja c) ajunduste sõnumite pääle.

5) Silmas pidades, et Peterburi-Wiiburi poole Eesti tööliste klubil „Edasi“ lugemiselaul puudub, saata klubile maksu eest kolm eksemplaari „Edasi“.

Edasi kriipsutati koosolekul alla, et kuna Leningradi kub. ajalehe hoogtöö saawutustega üldiselt rahul wõib olla, ei wõi seda teiste kubermangude ja Siberi kohta ütelda. Koosolek pöörab W. K. P. kekkomitee Eesti kekkbüroo poole sooviwaldusega, et ajalehe hoogtööle Keisr-Wenemaal ja Siberis hoogu annaks, nõudes wastawatelt jektsioonidelt töö kohta aruannet. Leri.

Noored!

maal ja linnas, kangel meisanurkades, talutaredes Kautkaasias, Rauge-Edas, Ameerikas, — kus teie ka ei wõibiks, mis olete teie teinud ajalehe „Edasi“ hoogtööde läbiwiimiseks, „Ajakirjanduse sõprade“ ringi

Proletaarse te kirjanikkude üldliiduline konverents.

Mostrwas lõppes neil päewil proletaarse te kirjanikkude üldliidulise konverentsi, mis peab ühendama kõike proletaarse te kirjanikkude liikumist kogu S. R. W. Liidus. Meie pildil näeme proletaarse te kirjanikke-kiirguse ja teisi Ida rahwuseid S. R. W. L. osadest ühes proletaarse te kirjanikkude ühendamise aktiivsete töolistega sm. sm. Demjan Bednoi (2) Rodow (1) ja Besjomenskiga (3).

organiseerimiseks, ajalehe tellijate suurendamiseks, kirjasaatjate wõljalikus? Teie ootavad Leningradi noored wastust. See hüüe pole esimene, waid juba oleme meie juba järjelindlalt korranud, seepääl waa-tamata on noored sel alal seni wähe tege-wust awaldanud. W. K. P. rahwuswä-hemuste aktiivsete tegelaste nõupidamine kinnitas, et tuleb kindlamini kui kunagi warem ajalehtede hoogtööd laiendada, kõik sammud selleks kajutada, et meie ajalehed laialisi rahwahulkasid walgustaksid, igale poole tungiks. Meil on tarnajaid kohti, kus mingijugust kirjandust ei loeta. Meie

peame need kohad muutma kultuurilisteks. Seda saame ajakirjanduse kaudu. Meie noored ei tohi jelles juures töös teistest mitte maha jääda. Meie kohus on veel suurema energiaga edasi tungida kirjanduse väerinnal. Ainult siis oleme leninlaste nime wäärilised.

Edasi Lenini õpetuse all!

Pääletungimisele kirjanduse väerinnal. W. K. P. N. U. kollektiivid peawad siin-kojal eesrinna sammuma!

Meie ootame teie töö tagajärgi.

R o o r.

tuste wallas wiibis. Ja weidrad asjad olid tal unistujeks, kui ta oma ees hoo-wawat lõuendi lõpmatut linti walwas. Kuid selle töö juures ei pruutunud ta pea-aeu jugugi ennaft waewata, ei füüsiliselt ega mõistuslikult, ja ta hakkas ikka wä-hem ja wähen unistama, kuni ta mõis-tus wiimaks enam ei töötanud ja magama uinus. Ta teenis kaks dollarit nädalas, kuid kaks dollarit on juust niipalju, et mitte nalga jurra ega ka ennaft küllaldaselt täis-jõunuuna tunda.

Kuid kui ta üheksa aastaseks sai, pidi ta töölt ära jääma: selle põhjuseks oli leet-ritesse haigeksjäämine. Kui ta terveks sai leidis ta endale tööd klaaswabrikus. Palk oli suurem, ja töö nõudis karmust. See oli tähtis, ja mida hoolsamini ta töötas, jeda enam ta ka teenis. Siin oli wirgu-tamine põhjuseks. Ja selle wirgutamise põhjuse mõjul sai temast suurepäraline töö-tegija.

Töö oli wäga lihtne: tarwis oli klaas-kiit korgikefed siduda klaasist pudelite kül-ga. Wöö küljes rippus tal nõõripundide. Ta ladus pudelid pörandale jalgade juure niivõisi, et ta mõlemate kätega töötada sai. Ja istudes küürus, pudelitel, paenuta-des üle põlwele niivõisi, et tema kitsad õlad ettepoole kumerdufid, töötas ta küm-me tundi päewas jeda sirgeks ajamata. See oli topjudele kahjulik, kuid niivõisi suutis ta kolmsada tosinat pudelit päewas käte wahelt läbi lasta.

Juhataja uhustas temaga ja kutsus wõeraid teda waatama. Kümme tunni jook-sul käis kolmsada tosinat pudelit tema käte wahelt läbi. Ta töötas sama kiiruse ja täpipsälisusega, nagu masin. Kõik üle-liigjed liigutused olid kõrwaldatud. Iga tema peenikeste käte liigutus, iga tema pee-nikeste käte lihaste liigutus jündis kiiresti ja korrapäraselt. Ta töötas kõige kõwema jõupingutusega, ja selle tagajärjel jäi ta

närwiliseks. Dõsetel jattas ta ihegi ma-gades sõmedega liigutamist ja haaramist; ta päewal ei olnud tal minutiki rahu. Ja jai kumerasse seisukorda, ja tema lihased jattasid liigutamist. Nägu läks tal kahwa-tuks, ja kõha kõwenes. Siis tuli kopsupõ-letik, ja ta kaotas töö klaaswabrikus.

Saadest terweks, läks ta kanepiriide wabrikusse tagasi, kus ta waremajal ajal poolide juures töötanud oli. Kuid nüüd ootas teda ameti fõrgendamine. Ta oli häa töötegija. Esialgul saadeti teda tär-geldaja juure, kuid pärast kudumisaos-fonda. Sellest ajast algades ei olnud enam mingijugust muutust ja teisel päewal kor-dus seelama, mis ennemgi olnud.

Masinad käisid kiiremini kui esimesel korral, kui ta tööle tuli, kuid ta mõistus hakkas aeglasemalt töötama. Ta enam ei unistanud, kuigi ta esimesed aastad täis unistusi olid. Kord oli ta ihegi armastu-les. See oli sel ajal, kui ta alles tööle ajus aurutrulli juure, ja armastatawaks oli wabriku juhataja tütar. Tüdruk oli palju wanem kui tema, täiskaswanud noor tüdruk, ja temal oli wõimalus tüdrukut ainult korda kuus eemalt silmitseda. Kuid see ei tähendanud mitte midagi. Ranga lindi pääle, mis nende eest möõda woo-gas, maalits ta helge tulewiku, walmistas imestustäratama lõuendi, joonistas imeto-redad masinad, kujutuse enestest wabriku peremehena ja riide lõpuotjale teda, kaju-tatawaks olekus, ning juudles süütult tema otsest.

Kuid kõik see oli ammu, ennemalt, kui ta veel wanake ei olnud ja armastas. Tema läks mehele ja jõitis ära, kuna Johnny mõistus hakkas une hõlma wa-juma. Waatamata sellele, jõudis ta siiski veel palju läbi elada ja tihtigi minewiku pääle tagasi waadata, nagu taadid ja ei-bed tagasi waatawad selle aja pääle, kus nad usufid nõõdumisse. Ta ei uskunud ei

nõõdumisse ega püha Claus'esje; kuid ta uskus pimedast pääst helgesse tulewiku ja ta ettekujutuswõim maalits tema ette pil-did aurupildidesse, mis üles kerksid woo-gawalt kangalindilt.

Ta jai liiga wana täiskaswanuks. Olles jaitseme aastane, kui ta oma esimese teeni-tud palga kätte jai, algas tema nooruse aeg. Temas ärtas mõnejuure iseiseiswuse tunne, ja wahetord tema ja ema wahel muutus. Kui töötegija ja perekonna toija, kes ühisõnnale teawat kasu tõi, pidas ta ennaft temaga ka kohe ühetaoliseks. Mehealises, täieliselt mehealises jai ta siis, kui ta üksteistümme aastat wana oli ja kui ta kuueks kuus õõijse töö pääle läks. Mitte ükski laps, kes õõjel töötab, ei jää lapseks.

Siis täisfid mitmesugused suured jünd-mused tema elus. Üks nendest oli see päew, kui tema ema mõned Kalifornia ploomid ostis. Kaks teist — need olid siis, kui ema munaputru walmistas. Need olid täieliselt jündmused. Ta tuletas neid ra-huldustundega meele. Ja mõlematel kor-dadel jeletas talle ema üheft imestuswää-riliseft jõõgist, mida ta ammuigi juba igat-sewat walmistada, — „ujuw jaar“, nii nimetas ema jeda, — „parem kui muna-puder.“ Mitu aastat unistas ta sellest päewast, kui ta lau juures istub, ja tema ees laual on ujuw jaar, kuni wiimaks selle üle mõtlemise täideminemata loo-tuste walda jättis.

Uksford leidis ta teelt hõbe quarter'i. Ka see oli juur jündmus tema elus ja siinjuures veel traagilise omadusega. Ta teadis, kuidas tal tuleks teha, kui ta maas lamawat hõberaha nägi; ta teadis jeda veel ennem, kui ta raha üles oli wõtnud. Kodus nagu harilikult, oli wähe toidust, ja seepärast oleks ta pidanud koju jõudes üttema, et see on laupäewadstuse üle-tunnitöö eest saadud lisamaks. Kuidas ta

oleks pidanud talitama, jelles ei wõinud mingijugust kahlust olla; kuid ta ei kul-tanud millalgi enese pääle oma raha, aga ta tahtis nii wäga ihaldawalt magusat jaada. Ta armastas himulalt magusat, mida ta maitseunud oli ainult harwadel häädel päewadel.

Ta ei püüdnudki ennaft õigustada. Ta teadis, et see patt on, ja ta tegi pattu teadlikult, kui otsustas magususe pääle wiisteistümme centi ära kulutada. Küm-me centi jättis ta teijeks korrafs, kuid raha kaajas kaandmise mitteharjumise tagajärjel kaotas ta need kümme centi ära. See jündis sel ajal, kui ta jüdametunnistuse kuu-satuses wiibis, ja ta arwas jeda ülaltähendatud teo kordajamise karistuseks. Tal oli weider ettekujutus nägematuseft, wägewaft ja juureft jumalast. Jumal nägi ja jumal karistas ka otsekohe teda, andmata jättes talle ihegi wõimalust täieliselt patu wilja maitsta.

Tagasi waadates minewiku, tuli talle alati see jündmus meele, kui ainuke tähtis kuritegu, mida ta elus tõrda saatnud, ja siinjuures tekkisid temas jüdametunnistuse piinad ja jünnitafid talle uusi waewasid. See oli ainuke tume täpp tema elus. Ta waatas kahjatjedes tagasi minewiku ja tuletas meele tehtud tegu. Ta ei olnud rahal jellega, et selle quarter'i ära rais-кас. Ta oleks wõinud jellega paremini ümber käia ja lõpuks, kui ta ette oleks wõinud näha, misjuguine karistus ootab teda jumalalt, ta oleks wõinud jumalale juba ette teatada, et ta kõik quarter'i ära raiskab. Meele tuletades minewiku, rais-кас ta tuhanda korrad oma quarter'i ära ja iga kord ikka paremini ja paremini.

(Särgneb).

Annik ühes Amédéega töötasid välja plaani Paule lõunasse sõiduks. Annik telegrafeeris Jean Rousso'le. Kunstniku wastus, mis tuli järgmise päeval, rahustas teda:

«Ootan teie õde ühes lapsega. Korter on leitud».

Annik walmistas just Paule poole minema selle rõõmsa sõnumi teatamiseks, kui tuppa tuli Amédée, enesega ühes tõmmates hirmunud Fine.

«Mis on juhtunud? Teie hirmutate mind!»

Disaraid walades jutustas Fine temale kogu loo. Nähtawasti luuras Martinet nende järele juba eilsest päewast saadik. Täna tabas tema politsei kommissari saatel lapsehoidjat sel silmapilgul, kui see last wankril sõidutades käänas Bonaparte uulitsalt Luxemburgi aeda. Martinet kogus suure salga möödaminejaid, näitas neile oma dokumente ja hakkas karjuma, et temalt laps on ära wõetud.

«Tema löstis sarnast kisa, et kõik möödaminejad minu wastaseks said. Kommissar tahtis mind jaoskonda wiia. Aga samal ajal, kui mina politseinikule seletusi andsin, haaras Martinet wankrist ja lapse. Wärawate juures seisis üüriauto. M. Martinet istus sinna ühes lapsega... Kommissar laskis minu wabaks, inimeste hulk läks laiali ja mina mõistsin siis kõik... Automobiil oli ära sõitnud ja lapsewanker oli tühi. Asjata karjusin mina ja kurtsin: ümberkaudu ei olnud enam kedagi...»

Annik mõtles, mis teha.

Kommissar? Wõib olla oli see wale kommissar? Kuidas nüüd Martineti kätte saada? Mida ette wõtta tema vastu?

«Kus on minu õde!»

«Mina jooksin kodu, kuid madaami ei olnud sääal... Tema oli nende... okkultistide ehk okkultistide... wõi kuidas neid nimetakse... istangul... Need, kes waimudega räägiwad...»

Löök tabas Paulet otse südamesse. Kõik katsed jäid asjataks. Asjata käis Annik Martineti juures teda mõistusele manitsemas. Omal harilikul jämedusel saatis tema Anniki minema. Temal olla täieline õigus oma last ja naist, kuigi see seda wäärt ei ole, maija tagasi nõuda! Samuti on temal õigus saata Git, selle terwise huwides, külla, kus wõib Gile leida hääd ja uustawat kaswatajat. Kuhu tema lapse saadab. See ei lähe teistele korda!

Samuti ei annud mingit tagajärge Amédée katsed rääkida pääprokurööriga ja politsei prefektiga.

«Muidugi, wäga kurb lugu, kuid mida siin teha wõib? On siis täiesti tarwis nii tähtsale kohtutegelasele tõendama hakata, et...» ja nii edasi...

Kõik näitasid selle pääle, et Martinet, toetades oma isa ja mehe õiguse pääle, toimetas täiesti sääaduslikul alusel. M-me Martinetile jäi ainult üks abinõu: pöörata tribunaali poole...

«Tribunaali poole pöörata?» hüüdis Annik, kui Amédée temale oma katsete tagajärgi jutustas. «Tribunaali poole pöö-

nagu oleks tema surnud, aga teiselt poolt, nagu mängiks tema unes tühjusse.

Wiimsete akkordide järele, kui tõusis üldine hääkskiitmine, pööras arusaamine tagasi ja teda waldas piinaw walu. Tema wedas käega üle otsaesise. Peab mängima... weel mängima... «Madrigali» esimeste helide juures mõtles tema, et piinadel ei ole lõppu. Liikumata keha ja muretwäljendaw nägu tegid teda kuju sarnaseks. Elased ainult harmoonilised sõrmed, mis tõusid ja wajusid wärisewail keelil, küla idylli kujutawa laulu õrnal rütmil...

Traagiliste kujude kaaos tihenes tema pääajus. Tema nägi, kuidas tumeda löögi mõjul rappus terwe laew... Nägi reisijate kabuhirmu ja selle järele — määratut keret puust ja rauast, mis wärises masina wiimaste löökide mõjul ja wajus ikka sügawamale ja sügawamale wette.

Tema ei kahelnud sugugi, et see oli «Paul Bert» ja kujutas enesele ette Rogeri, kes appi kutsus, Rogeri, kes päästapaati kargas, Rogeri, kes merde hüppas, Rogeri, kes metsikul meeletel aurulaewa kildude järele haaras...

Kui tema pääle «Madrigali» kummardas ja nägi, et näitelawale ilmub Albert, nende ühise numbri täitmiseks, küsis tema eneselt: kas ei kaota tema mõistuse?

Need inimeste read, mis sarnanesid angunud nukkudele hirmsast mängust, see pimestaw kroonlühtrite walgus... palawus... Lõõmaw palawus waheldus jäise külmusega... Tema pää põles kui tules, aga sõrmed olid külmad kui jää, kuid siiski läks temal korda walitseda oma närwide üle.

Ja järsku — kui lõppes Mozarti «Kontsert» — langesid tema käed elutalt alla. Sel hetkel, kui tema kummardas kiiduawal duste pääle, tuikus tema kui joobnud. Albert suutis weel õigel ajal teda toetada ja tassis tema meelemärkusetalt näiteseinte taha.

Näitelawale ilmuw näitejuht rahustas äritatud publikumi. Kunstnik tunneb end sugu haiglasena ja palub wabandada...

Annik, m-me Broussat, Amédée ja Selonow tormasid näitelawa taha, kus leidsid Paule diiwanil lamawat ja juba meelemärkusele tulewat.

Tema nuttis kibedalt Anniki kaenlas. Asjata püüdis Amédée teda rahustada: miski ei tõendanud, et hukkuw laew nimelt «Paul Bert» oli. Kaugesse Idasse sõitis ju nii palju laewu, sääal töötas nii palju aerulaewa ühisusi... Selleks, et nii meeletesse sahtuda, pidi olema täpseid teateid!

Kahjuks olid cellomängija ja Lambersac ära sõitnud. Kellegil ei olnud sääal ajalehe õhtust wäljaannet. M-me Broussat ja Selonow nõudsid, et tema wiibimata kodu sõidaks. Tema wajas puhkust: tema oli nii purustatud.

Kuid Paule raputas pääd. Ära sõita? Nemad ei mõistnud sugugi, mida temale soowitasid.

«...Tahan ajalehte... tooge minule õhtune nummer...»

Haridustööline

Nr. 2

Elaw sõna on tarwilik.

Meie oleme mitmeti haridustööliste poole üleskutsetega pööranud kaastöö tegemiseks haridusleheküljele. Arusaamatult pole jeniini jeda üleskutset pea ükski meie õpetajatest kuulda võtnud. Kui hiljuti ilmuma hakanud Wene haridustööliste häälekandjat «Учительская Газета» arwesse wõtame, siis näeme, et jelle eluline tähtsus just jelles sejab, et lehest ligi kaks kolmandikku praktiliste haridustööliste mõtetewahetusega läidetud on. Et meie Eesti haridustööliised millegi poolest Wene haridustöölistest lahku läheksid (ainult arwulistelt), jeda ei oska ettekujutada.

Wõib olla wabandatakse teega, et paljudel praktikatel wähe. Kuid eisteks on meil weel küllalt juur kaader wanu õpetajaid, kellel praktilist küll ja küll, kuma teiseks, noored just praegusel ajal, mil koolid tõusmas, juurema praktikatagi küsimustega kokku puutuwad, mis laiemas ulatuses huwitust äratawad.

Meile näitab nii, nagu oleks iga õpetaja, iga haridustööline oma ümbrusesse nii juurawale wajunud, et jeda enam wälise ilm ja teised haridustööliised juugi ei huwita. See on in d i w i d u a l i j m, mille wastu k o l l e k t i w i j m praegu wõidukaiku teeb. Iga meie püüd on wiimase poole, wiimase tegeliku teostuse poole. Praegune haridustööline ei wõi ainult oma tegewusega rahuldatud olla. Selles puudub armustus. Kuna armustusega igajugune edu, igajugune arenemine mitukord rohkem aega nõuab. Igaugused küsimused, olgu need wanad ehk uuesti ellu tõusnud, peawad wastastiku armustatud, wastastiku läbiarutatud, läbiõeldatud jaama, siis on nad elulised, omandawad wärske ja iga haridustööline, iga õpetaja wõib täiesti rahuldatus neid praktiseerida. Elawa sõnata, elawa sõna abil armustusega ei ole töö praegusel ajal üldse wõimalik, eriti maal, kus ümbruskond alaline, muutmatu ja kümmed werstab teigest elu-olust eemal.

Meie lootuseks jääb, et haridustööliised, eesrinna õpetajaskond, elawa sõna alal energilijema aktiivuse omandab ja „Haridustöölist“ omalt poolt antud materjaliga rikastab.

Elaw sõna on tarwilik, jeda peab iga praktiline tööline hindama.

G. Teiter.

Sm. Lenin ja rahwaharidus.

Sm. Lenin, kes kõikidele elulisele küsimustele oma tähelepanekut pööras, reageeris ka ägedalt tsaarwalitsuse wõtete pääle rahwahariduse alal. Juba „Isstras“ ja teistes enamlaste häälekandjates wõtab tema sõna tooli ja üliõpilaskonna juhtes. Teisel partei kongressil seadis sm. Lenin üles erilise resolutsiooni õppima noorsoo kohta. 1913 aastal piitjatab sm. Lenin tsaarwalitsuse „Suur-Wene poliitikat“ kooli ja hariduse alal wäikerahwaste hulgas. Teeranis juurt tähelepanu pöörab Iliitsh rahwahariduse küsimuste pääle pääle Oktoobrirewolutsiooni.

Esimisel Ulewennemaalisel rahwahariduse kongressil W. J. kõneleb:

„Rahwahariduse komisjariaadi pääle on langenud üks juurematest ülesannetest terve rahwa ümberaswatamise alal. Uhesja kümnendikku töötawast massist on arusaamisele jõudnud, et teadus on nende sõjariist wõitluses wabaduse eest, et nende nurjaminefud on seletatamad hariduse puudusega, et praegu massist enesest ära ripub haridust kõigile kättesaadawaks teha. See töötawate masside hull, jeda kapitalism kõrwaldas haridusest — küll awalikul teel, küll wägivaldselt, küll igajuguste pettuse ja wale abinõudega — see mass püüab teaduse ja walguje poole.

Kõikides riikides, kui wabad nad ka ei oleks, on tool siiski üheks abinõuks kodanlikkude klasside käes nende rööwpolitika teostamise otstarbel. Wenemaal wabaneb tool praegu jellest kodanluse eestkostmise alt ja astub ühes orjuse ahelatest wabanenud rahwaga uuesse elusse sotsialismi mendluse ja ühtluse alusel.

Meie oleme juba ajunud uue elu ja uue kooli loomisele, kuid meie ei ole weel läbi käinud kõiki tasete ajajärkust, meil sejab weel wõitlus ees, millele ainult üks järeldus olla wõib — meie wõit“.

W. K. U. kongressil 4. oktoobril 1920 a. sm. Lenin kõneleb:

„Teie teate, et kirjaoskamatul maal kommunistliku fonda luua ei saa. Kommunistid sejab selles, et see noorjugu, need noored, kes sejawad noorte ühingutes, ütlesid: see on meie asi, meie ühineme ja läheme küladesse, et kirjaoskamatust häwitada, et meie kaswaw põlv oleks waba kirjaoskamatusest. Meie püüame jelle poole, et kaswawa põlwe ijetegewus oleks pühandatud jelle asja pääle.

Teie teate, et ruttu muuta Wenemaal pimedast, kirjaoskamatust maast kirjaoskajaks ei ole wõimalik, kuid kui jelle töö kallale ajub Noorte Ühingu, kui kõik noorjugu jaab töötama kõikide tajuks, siis on jellel ühingul õigus enast nimetada Kommunistlikuks Noorte Ühinguks. Ühingu ülesanne sejab weel jelles, et omandades ühte ehk teisi teadmisi, aidata jeda noortjugu, kes oma jõuga ei suuda wabaneda kirjaoskamatust ääretu pimedusest.

Tuleb püüda, et kirjaoskus wõimaldaks kultuuri tõstmist, et talupojal oleks wõimalik kirjaoskust tarwitada oma majapidamise ja oma riigi seisjorra parandamiseks. Seni, kui meie riigis on sejuugune nähtus kui kirjaoskatus, on wäga raske kõneleda poliitilistest haridusest. See ei ole mitte poliitiline ülesanne, waid jee on tingimine, ilma milleta poliitikat kõneleda ei saa. Kirjaoskamatust inimene sejab wäljaspool poliitikat, temale tuleb eeskätt õpetada aabiisat. Ilma jelleleta ei wõi olla poliitikat, ilma jelleleta on ainult kuulsujutud, keelepõimine, muinasjutud, eelarwamised, kuid mitte poliitika.

Ei ole küllalt ainult kirjaoskamatust liwiderida, waid on tarwis weel Noortuugu majandust üles ehitada, mille juures aga ainult kirjaoskusega üksi edasi ei jõua. Meil on tarwis määratu juurt kultuura tõusu. On tarwis, et inimene tegelikult tarwitaks oma kirjaoskust, et temal oleks, mida lugeda, et temal oleks ajalehed ja wihufesjed, et need õieti ärajaotataks ja rahwa massideni ulataks.

Kapitalism tegi ajalehtedest kapitalistlikud ettevõtted, jaagihiitijemise tööriista rikastele, nende tajuks ja lõbude jaoks, tööliste masside pimestamise ja pettuse abinõud. Meie lõhtusime need pettuse, jaagihiitijemise tööriistad. Meie tegime ajakirjanduse masside harimise tööriistaks ja nende õpeabinõuks, kuidas elada ja oma majandust üles ehitada ilma mõisnikudeta ja kapitalistideta. Kuid meie oleme jeda tööd alles alanud. Meie oleme jeni weel wähe teinud. Aga teha tuleb weel wäga palju, läbi käia weel wäga pikk arenemise tee.

Kultuura ülesanne ei wõi nii ruttu otustatud saada, kui poliitilised ja sõjalised ülesanded. Tuleb arusaada, et edasiliikumise wõimalused praegu on muutunud. Poliitilistelt wõitla wõib kriisi terawnemise ajajärgus mõne nädalaga. Eojas wõib wõitla mõne kuu jookjul, aga kultuurilistelt wõitla nii lühike aja jookjul on wõimata,

asja enese siju päraži on tarwis palju pikem aeg, kuid jelle pikema aja jaoks peab enast ettevalmistama, arwesse wõttes oma tööd, kusjuures kõige juuremat wiisadust, wastupidawust ja süstemaatlikkust üles näidata tuleb. Ilma nende omadusteta poliitilise hariduse juure ajuda ei ole wõimalik. Poliitilise hariduse tagajärgi aga wõib ainult mõõta majandusliku elu parandamisega. Ei ole ainult tarwis, et meie häwitaks kirjaoskamatuse, et meie häwitaks atkäämatju, mis enast ülewal hoiab kirjaoskamatuse pääl, kuid on tarwis, et meie propaganda, meie õpetus, meie wihufesjed jaaks rahwa poolt tegelikult wõitla wõitla ja et kõige jelle tagajärjel ilmeks nähtawale rahwamajanduse tõus“.

Oma päewaraamatu leheküljel 2. jaanuaril 1923 a. Iliitsh kirjutab:

„Meil tehtakse weel wäga wähe, määratu wähe selles, et meie riigi eelarwet jelles sibiis poigast liigutada, mis esimeses järjekorras wõimaldaks rahwa alghariduse nõudeid rahuldada.

Meie ei täida pääülesannet. Meie ei hoolitse ja kaugelt küllalt ei hoolitse jelle eest, et tõsta rahwafoolioõpetajat jellele“fõrgusele, ilma milleta ei wõi juttugi olla mingijugusest kultuurist: ei proletaarjett ega kodanlikust. Kõne all peab olema jee pool-aafialine mittekultuurjus, millest meie jeniini weel wälja rabelenud ei ole ja millest meie ilma tõiste jõupingutusteta wäljarabeleda ei suuda, ehk meil wõimalik wäljarabeleda on, jett et kufigil ei ole rahwa massid nii huwitatud kultuura küsimusest, kui jeda meil on. Kusagil ei ole kultuura küsimused nii põhjalikult ja järjetindlalt päewatorrale ferkinud, kui meil, kusagil, ühelgi maal ei ole riigiwõim töörahwa klassi käes, kes oma juures enast wäga hästi oma puuduseid tunneb, mitte üksi kultuuras, waid ka kirjaoskamatusest. Kusagil ei ole ta walmis tooma ja et too niijuguseid õhureid enese sejuukorra paranduseks jellel alal, kui meil.

Rahwafoolioõpetaja peab jaama tõstetud niijugusele kõrgusele, misjuugusest ta ei ole seisnud, ei seija ja ei wõigi seista kodanlikus ühisõnnas. See on algmõiste, mis ei tarwita mingijugust tõestust. Selle seisjorra juure peame meie jõudma süstemaatliku, järjetindla ja wiia töõga tema waimliku arenemise tõstmises ja tema igakülge ettevalmistamisega, tema kõrgele kufjele ja, pääasi, pääasi ja pääasi, tõsta tema materjalset seisjorda.

Tuleb süstemaatiliselt juwendada tööd rahwa koolioõpetajate organiseerimise alal, et neid muuta kodanluse korra tugedest, milleks nad jeniini on olnud kõigis ilma erandita kapitalistlikkudes riikides, nõutogu korra toeks, et nende kaudu ära tõmmata talupoega kodanluse küüsi ja jõlmida sibe talupoja ja proletariaadi wahel“.

Sellimehed õpetajad, haridustööliised, komnoorjoolajad ja aujad proletarolajad, mõtelge hästi läbi sm. Lenini poolt ülesjeatud põhilused ja asuge kõige oma teadmise, energiaga ja jõuga nende täitmisele, jett et kultuura wõit on meie rewolutsiooni pant.

A. Leetsmann.

Tõhtis kongress.

Juba ette wõib öelda: esimene Üleliiduline õpetajate kongress on tõelisel tähtis kongress.

Nii meie partei, haridustööliste ühisus ja ka õpetajad ise walmistajid peaaegu foga aasta konverentile ette, walmistajid organiseeritult, jolidselt, ükfitasjalikult kui hoolas peremees. Kõik abinõud wõeti seljeks tarwitusele, et kongressil tõelisel kui üks õpetajate „perikond“ esitatud oleks ja mitte ainult laiwad, waid maakondade ja walbade tööliised. Kohtadel tehti enne ettevalmistuse tööd. Partei, ühisuste ja walitjuse poolt walmistati mitmed abinõud õpetajate ainelise seisjorra parandamiseks jelles ulatuses, mis praegu kättesaadaw, kuma silt jelles wõitla, et ühes majandusliku kaswuga juba lähemal ajal jõudu mõõda õpetajate ainelist seisjorda

weel parandada. Arwatakse, et jee aeg, mil õpetaja täielikul määrul kindlustatud on, mitte enam mägede taga ei ole.

Arme unustame, et üheks Lenini kutjeks jee oli, et õpetajat jellele kõrgusele tõsta, millel ta ühegi kodanlik-demokraatlikus riigis ei ole.

Aeg jõuab, et Oktoobrirewolutsiooni programmi realiseerima hakata; aeg jõuab, et jeda saawutada, mille nimel suur Oktoobrirewolutsioon jündis, aeg jõuab, mil riik enam mitte jõnades, waid tegelikult kirjaoskamatuse liwideerimisele ja maa ning linna laialiste hullade kultuurse tsajapinna tõstmisele wõib ajuda. Selles rewolutsiooni ajajärgul pidi meie partei paratamata õpetajatega lähemana.

Kommunistid ei ole ega wõigi olla mingijuguseid ijaaralisi eesmärkisid pääle nende ajalooliste ülesannete, milleks proletariaati, kui klassi, on täitma kutjutud. Kommunistid ei ole mitte seijus, waid töölikklassi awangard. Seda õpetas meile juba Mary „Kommunistlikus manifestis“ ja jeda tõde illustreeriwad praegu meie rewolutsiooni käigu suured jündmused. Üheks sejuuguseks üleilmjeks ajalooliseks illuustratsiooniks ongi meie partei wastastikune wahetord õpetajaskonnaga.

Meie partei lähemine kõige Wabariidide Liidu õpetajaskonnale ei ole mitte juhuslik, kürelt üleminem epifood. Ei, jee lähemine jaab paratamata laienema ja lõwenema. Rohkem kui millalgi enne, langetawad niid meie proletariaadi põhijuwid täiesti nähtawalt kõigi maa, kõigi rahwa huwidega ühte. Tähenab, ka niijuguse tähtja elanikkude rühmaga, nagu õpetajaskond. Sellest järeneb ka, et meie proletariaat järjekorda wõis jeda — ja misjuuguse eduga! — ülesande, massilise õpetajaskonna lähendamist W. K. P. Kuipalju õpetajate massi huwid meie maa kultuuri tõstmise liinis lähewad, niipalju ei wõinud õpetajate mass meie partei liiniga lähedalt kokkupuutumata jääda. Julgelt, otjastawalt ja kindlalt, aegamööda Oktoobrirewolutsiooni programmi realiseerimise teed käies, teeb meie partei kõik wõimalused, et jeda lähemist kindlustada.

Kogu meie partei töö jünnib juuremal määrul loofungi all „näoga küla poole“ (наом к депрве). Ei ole mingijugust kahtlust, et jee loofung lähemate aegade wästel näitelawalt ei kao, waid wastupidi — terve rida aastaid meie tööle iheloomuks jaab. Jälle näeme, kuidas ka siin asja õpetajaskonna tee meie partei teedega läheneb. Kes muu oleks kutjutud silba ehitama linnast maale, kui mitte õpetaja ja õpetajama? Külarahwa kirjaoskamatuse liwideerimise eelnõuks; külad arusaamisele äratada, mis tähendab enesest loofung „näoga küla poole“, noorepõlwe kultuurjelle kaswatusele, nõutoguwalitjuse, maa ja linna wahel walitjeweate kultuuriliste „kääride“ wõitmist — kes muu oleks jarnases ulatuses kutjutud, kui mitte õpetajaskond? S. M. W. Liidu õpetajaskond ajub laialilise ajaloolilise teele. Eimist korda jaab ta meie maal wõimaluse tõeliluks ajaloo teguriks tõusta. Määratu suur töõwäli on ees. Praegune kongress on esimene, kuid ka mitte wiimane sejuugusest kongressidest.

See kongress on pingutud energia kongressiks, kuid jamal ajal ka täielik pidustus eesrinna õpetajaskonnale, kõikidele arusaajatele töölistele ja talupoegadele meie Liidus, nii linna kui ka maa töötawale massile.

Laiem tee meie õpetajatele. Jündis aeg, mil töölikklassile uus tugew wägi haridustööliste näol teijts. Õpetaja ja õpetajama — oma elu jellele tööle pühendades, millele W. J. Lenin kõiki meid kutjus, ei ole niid enam üksi.

Õpetajad! Wõtke oma õigustatud koht Lenini sõjawäe ridadesse!

G. Sinowjew.

«Esiatgu toob see aga temale wähe sissel!»

«Teda peab aitama!»

«See on selge!»

«Wajadus oluliseks tööks lepitab teda wähehaawal eluga — mina arwan seda! Sunduslik töö kõigile, kuid tasuta, mis kulu- tud jõule wastaw — see on homse päewa suur ülesanne! Kui naisterahwastele wõimalikuks saab elada ilma meeste abita...»

Annik kordas, tugewalt rõhutades:

«Töö! Kui sina teaksid, määrase jõu ja uhkuse tunde annab minule minu töö!»

«Tean!» ohkas Amédée.

Annik kallistas teda armsalt:

«Oh, sina tahad, et mina oleksin täiesti ärarippuw sinust! Sina tahaks, et mina sukka kuduksin ja selle järele waataks, kuidas Claudele hambad tulewad! Oh, oota aga, tuleb sarnane wõluw aeg, kui meie lauas istume ilma meeste abita...»

«Määrane kaunis tulewik!»

«Oh, see ei takista meid sugugi... ühist woodit tarwitamast!» ütles Annik naerdes.

«Tähendab, abielu sureb wälja!»

«Ülle ometi, määrane suur õnnetus!»

«Ja perekond ka?»

«Minu armas, perekond, kui armastus — see ei sure! Tu- leb teistsugune perekond, kus kõik lapsed on teie arwates «mittesaaduslikud» ja kui riik nende kasvatuse eest rohkem hoolt kannab, kui praegu! Siis tuleb ka armastus teisel kujul — armastus, mis enam waba, kuid seda kaunim!»

«Sina unistad tulewiku taewast. Aga seni on praegusaja taewas veel õige hale!»

Amédée tõusis püsti ja awas akna:

«Määratud taewas!»

Annik ohkas:

«Waene Paule! Tema ei ole veel ärganud... Määrane raske ärkamine ootab teda!»

«Määratud taewas...» Kaua helises Annikil kõrwas Amédée ütetus.

Wara hommikul, kui lehed kinnitasid laewa hukkumise sõnumit, tundis tema, et hirmus raskus lasub tema õlgadel ja sünge udu kattis kogu horisonti.

Uus aasta!

See algas nii rõõmsalt ja lõppes nii kurwalt Paulele...

Pidi loobuma igasugusest lootusest «Paul Bert» wajus kohe põhja, awamerel enam Egiptuse rannale lähedal. Ei olnud wõimalust päästepaate alla lasta ja tuli ainult hädasignaali anda ja appi kutsuda. Sinnajuhtuw inglise sõjalaew päästis ainult mõned reisijad. Awaldati päästetute nimekiri. Rogeri ei olnud nende

inimest. Gif waadeldes, näis Paulele, nagu elaks Roger ja ei mõtlekski surra! Paule nägi teda alati sarnasena nagu tema oli lahkumise minutil, jumalagajamise hetkel. Sagedasti nägi Paule, kuidas nemad lamasid woodis, Roger naeris ja wallatas, nagu laps... Hallutsionatsiooni silmapilgud oli nii tugewad, et temal kindel tunne oli, nagu silitaks tema Rogeri siidiseid juuk- seid ehk suudleks pehmet, kaunist kohakest kõrwa taga... Ro- ger oli sagedasti tema kõrwal ja nemad läksid külg-külje kõr- wal üksteise ligi hoides uulitsal...

Korra hommikul ütles tema õele:

«Nüüd tean mina, et kõik lõpetud on! Kuid siiski ei suuda mina enesele kuidagi ette kujutada, kuidagi ei wõi mina har- juda mõttega, et surm mind temast on lahutanud alaliselt ja igawesti. Mina tunnen, et tema hing on minuga, ja jätkab oma elamist...»

Annik tuli selleks sinna, et Paulet wäewõimul wiia naab- russe Luxemburgi aeda, kus kewade pani pungad puhkema mustadel puuraagudel.

Annik wastas:

«Jah, see on tõsi! Rogeri hing elab edasi wäikeses Gi's»

«Ja veel millekski muus», sosistas Paule, «weel ühes wor- mis. On silmapilke, kus mina tunnen neid worme, puudutan neisse. Minu mures on üks rahuldus. — Mina mõtlen, et tema surmaheitlus kestis ainult silmapilgu, et tema ei suutnud enesele õieti arugi anda sellest, mis sünnib... ja et tema nüüd on minu kõrwal... alaliselt minu juures. Temal on alati üks ja sama waade, alati samasugune näoilme, ja tema on muutumatalt alal hoidnud oma jõu ja oma usu. Nüüd ei lahku tema minust minutiksiki!»

Helesinine taewas laotas ennast üle veel puhkemata lille- peenarde ja helkis wastu basseinide peeglis. Pakataw kewade purustas talwe jäased ahelad. Puiesteed olid täis jalutajaid. Kõikidel oli kerge, waba kõnnak ja paled punetasid wärskest kergest õhust.

Paule ohkas.

«Elu... Missugune mõistatus! Määrane saladus! Tunned sina tema eelaimdusi? Wõib olla, pidi just nii sündima. Wõib olla, ei olnud minul õigust temaga õnnelik olla tema eluajal? Kuid ei: tema ei ole surnud! Mina ei näeks teda enese kõrwal, ei kuuleks tema häält, kui tema oleks surnud nii, nagu meie harilikult mõistame inimese surma! Sest surres ei jäta meie enes- test midagi maha!»

«Kes võib wastata nendele küsimistele! Käesolewal juhusel võib inimesele kindlat wastust anda ainult tema tunne, ja mina isiklikult mõistan wäga hästi sinu tundeid, mis mässawad sinus. Miks peaksin mina sinu kindlat arwamist kõigutada püüdma, kui sina selles rahuldust leiad? Wõib ka olla, et sinul koguni õigus on!»

mulise Slaawi rõhuga. «See on wõluw näidend! Päälegi olete täna teie eriliselt ilus! Teile läheb see smaraagdi karwa atlas kleit! Teie paljad käewarred saavad kauni joone.»

Jacquemini tulekuga paranes Paule meeleolu. Tema aitas m-me Broussa'i Paulet lõbustada. Lõuna möödus lõbusalt. Automobiil, mis neid wiis wiiekesi Kléberi uulitsast Gaveau saali, jõudis nii kiiresti kohale, et Paule täiesti märkamata sattus ühest lõbustusest teise.

Noodid! Jah, kõik noodid on temal kaasas... Arfe? See on omal kohal, seda tuleb ainult rampele lähemale tuua, kunstlike taimede lähedusse. Tema oli selleks küllalt kunstniku eluga harjunud, ja tema päale mõjus näiteseinte eriline, hallutsioneeriw õhkkond. Tema surus nagu harilikult tuttawate kätt. Klawerimängijad, lauljad...

Tema wiskas kiire pilgu eeskawale:

«Teie ülesaste, Lambersa!»

Järjekordse numbri lõpetamise järele kuuldus kõrwalukustaw käteplagin. Nende hurraa muutus päris tormiks, kui näitelawale wiiw uks awati.

«Nüüd on wist minu etteaste!» mõtles Paule.

Masinlikult tõmbas tema märja sõrmega üle silmakulmude, waatas peeglist, kas puuder näol ja puna huultel. Ilma kuulatamata kuulis tema jutustust enese ümber. Keegi lühikesekuulseline cello mängija ütles Lambersaci'le, kes oma kaelalt higi pühkis:

«Kas sina tänast «Temps'i» lugesid? See on hirmus... need mere õnnetused! Jälle on üks laew ujuwa miini otsa sattunud!»

«Kus see juhtus?»

Tormiliselt pekswal südamel teritas Paule kuulmist:

«Suezi kanaalisse sõidul... Kui mina ei eksi, tuli see laew Jaapanist.»

Paulel ei olnud aega edasi kuulata.

«Madaam Martinet, teie etteaste!» ütles näitejuht.

Nähes seda, et Paule tardunult seisis, tõukas näitejuht teda tasa ja kordas:

«Teie etteaste!»

Tema wirgus heledasti walgustud näitelawal. Kaotab tema tõesti meelemärkuse... nüüd? Tema arfe! Tema lähenes oma muusikariistale automaatselt. Tema ei kuulnud neid «brawoo» hüüdeid, mis tema ilmumisel kõlasid. Tema ei näinud lärmitsewat saali, mis temale korruga näis sünge kuristikuna...

Tema pidi mängima kolme pala: Fauré «La Sicilienne», Gauberti «Madrigal» ja Mozarti «Kontsert flöötele ja arfele» koos flötisti Albert'iga koomilisest ooperist.

Puht mehaaniliselt mängis tema «Sicilienne» kergelt teemat. Oma olemise kummalises kaksikolemises täitis Paule oma harilist tööd: arte andis helisid, nagu oleks neid kellegi teise sõrmed puutunud, aga mitte Paule omad. Üheltpoolt näitas temale,

rafa! Missugune rumalas! Paulel ei ole mingisuguseid andmeid selleks, et asja wõita? Wastunõudmine tema poolt? Protsess wõib mitu aastat kesta! Ja lõpuks wõidab ometi Martinet. Aga seni kui kohtus asi käimas, on laps tema käes, ja tema ei anna seda wälja.

«See on tingimata nii!» wastas mureline Amédée... Kui õiglased ka kohtunikud ei oleks, nemad on seotud käest ja jalust säaduste läbi! See on sama hää, kui ütelda muumiale: tõuse üles ja kõnni!»

«Nüüd näed sina isegi minu armas, kuidas minul õigus on wõidelda kõigi naisterahwaste eest, kes kannatawad. Nüüd mõistad sina mind õieti?»

Amédée surus õrnal tundel tema kätt. Tema hakkas juba agama Anniki meelepaha ja usku.

VII.

Järgmised päewad elasid nemad samas ärewas, dramaatilis õhkkonnas. Martinet otsustas, Anniki küsimistega ülekulwatud, teateid anda Gi kohta ainult siis, kui sai teate, et kohus tema nõudmistele täiesti wastu tuleb.

Tema tütar on praegu tädi juures, kes elab Solognes. Lapsel on sääl täiesti mõnus ning hää... Ja nüüd sest päale palub tema ennast rahule jätta.

Annik oli meeleheitel selle üle, et mingit wäljapääsu ei leidnud tekkinud olukorrast. Tõsi — wäljapääs oli... Paule pidi leppima uuesti omale iket kaela wõtma ja selle järele, tunnistajate juuresolekul, mõnda tooruse akti Martineti poolt esile kutsuma. Wanad wägiwalla jäljed, mida Dr. Gibon tõendas, kadusid, kuid arsti tunnistus jäi alale. Omal ajal wõis see kaasa aidata Paule wabastamiseks ja Gi wäljalunastamiseks. Kuid jätkub Paulel mehisust uuesti ennast türmi sulguda?

Tema leidis õe sügawas mõttes arfet mängimas. Paule pööras waewalt tähelepanu tema päale. Annik istus teda imestunult waadeldes. Minuti järele lõpetas Paule mängu:

«Mina mängin temale!» ütles tema lihtsalt: «Tema istub siin...»

Ja tema näitas suurt tugitooli, mille pääl tema harilikult istus. Annik waatas kurwalt tühja kohta, kuhu Paule igatsus löi warjukuju.

Paule seletas:

«Kui ei oleks Rogeri, teeks mina oma elule lõpu! Kuid tema ei luba minul seda teha! Alles praegu küsisin mina temalt nõu Gi suhtes. Waata... Paberit pliiatsiga waiksel laual. Wõid lugeda.»

Annik kummardas raskel südamel paberi üle, kuhu Paule palawikuliselt, mõnesugusel käskiwal surwel kirjutanud oli:

«Ole rahulik Gi pärast... Allu saatusele!»

Kooli alalt.

Samm edasi.

(Kofski walla Gesti asundusest).

Kordalainud pidu. Hää laulukoos. Rohkem wahwust, jutust ja wõitlustud. Korrapidajad täitku oma kohust.

Kult.-har. ringi „Wabaduse“ nimel peeti wana aasta wiimajel päewal Lohuküla kooli ruumides pidu-dhtut. Ette fanti: 1. Näitemäng „Suurelinna üü“, mis kannis ladusasti läks. 2. Koorilaulud Wälilä koolijuhataja fl. Siisafi juhatusel. Siin peab tähendama, et fl. Siisafi on sellesse töösse energiliselt süwenenud. Tema kannis juur laulukoos awas pidu Internatsionaali helidel ja kandis ette mitmed laulud õige meeldivalt ja kokkufölas. 3. Klugemised jm. Suitfu ja mitmete naiseltjiliste poolt. Klugemised ei peaks aga kaeblikud olema. Rohkem julgust, wahwust ja wõitlustud. Las nutulaulud ja õhked jääda wanateedele. 4. Kats fönet, esimene — 1925 a. wäljawaade üldwõitlusteks kaswama proletariaadi ja marru läinud kodanluse wahel, jm. Wätsön'i ja teine — hariduse tähtsusest, jm. S. Wisnap'i poolt.

Pidu korrapidajad peafid hoolt kandma, et purjus ifitud saali lärmitsema ei pääsete, ülbeid ja pilkawaid wahelühüüdeid ei lubaks ja etenduse ajal teises saalis ei tantistaks. On ju olnud alati lõpuks tant, kus selle „spordi kangelased“ oma „kunst“ piiramata wõivad näidata.

Hariduse templit ei tohi ifirfufe balaaganiks muuta. G. W.

Trotski fr. Tschkowa asundus.

Meie kool pidi 1924 a. sügijel peaaegu finni jääma, sest et wiimase aasta talwel föigest 15 last koolis käis. Müüd on aga uus õpetaja D. Rande määratud ja kool töötab kolmel keelel — Wene, Gesti ja Soome. Kool töötab eeskujulikult. Lastewanemate joow on, et õpetus Wene keeles sünnits ja kui lapsed aru ei saa, siis emakeelde ümber tõlgitakse (jarnane õpemetood ei ole põhjendatud, kuna wäikepõlv lapjed wõdraft keelest aru ei saa ja teadmiff omandada ei suuda). Praegu on koolis 40 last. Koolis on laste omavalitus, laste koolitomitee, lugemistuba, mida lapsed ije juhatawad, kooperatiiv, mille eesotjas lapsed ja õpetaja juhatusel all töötab. Pääle selle on lugemistuba jm. Rande juhatusel, mis walla kohta üks parematest. Et wiimane eestlastele, joomlastele ja wenelastele määratud, siis kannab ta Internatsionaali nime. Lugemistuba toetab aineliselt kooli. On oma seinalehti. Lugemistuba on ümbruskonna rahwale paremaks koostäimise kohaks. Lehti käib eesti-, wene- ja joomakeelset. Wähe on ainult ajakirjanduse laialilaotamise pääle tähepanu pandud, mida ifeäranis jm. Paulmannil tähele panna tuleks. Ka fl. Sternil tuleks rohkem oja-wõttu näidata, eriti naiste seas.

Päältwaataja.

Luga fr. Punase-Strungist.

Punase-Strungi Gesti töökoolis peeti puhkewälal 14. jaan. j. a. lastewanemate ja klubiügite üldkoosolek. Esimene päeworra punkt oli pioneeride organiseerimine, teiseks majanduslikud küsimused. Pärast laialist läbirääkimist wõeti hääle enamusel järgmine resolutsioon wastu: „Arakuulates aruannet noorte leninlaste organiseerimise küsimusest, leiab üldine koosolek niisuguse organisatsiooni loomiff töökoolis tarwilikust“. (Sarnane metood ei ole õige, sest lastest tuleb aegamööga kaswata pioneeride rühm. T. täh.) Pioneeride rühmas on praegu 11 last. Teiseks oli klubi tege-wushoowaja arvanne, klubi juhatusel ümberwalimine ja jookswad asjad.

Pääle aruannet wõeti resolutsioon wastu: „Leiame, et klubi tege-wus pole wäljendunud ettepeatud töökawa ulatuses ja loeme tarwilikust, et tulewikus föif klubi liikmed ringidest aktiiviselt oja wõtafid ning põhifirjaga tutvustaffid.“

Senine lei-je ojawõtt on osalt sellest tingitud, et klubi liigetel 4—5 wersta 2—3 korda nädalas ära tuleb käia, mis loomulikult kooskäämiff raskendab. R i b e.

Wäliskooli alalt.

Tompi fr. Krasno-Bustoihi asundus.

Meie ajunduse elu-olu wõib kannis rahuloldawaks lugeda. On olemas kool, kirjaoostamatuse litw.-punkt ja punane nurf. Wiimases tegutseswad kolm ringi — laulu, näite ja põllumajanduse. Esimesed kaks töötawad kaks korda nädalas. Juhatab mõlemaid ringisid kooliõp. asetäitja jm. L. Wösu.

Põllumajanduse ring on alles noor ja on jellepärast ainult mõned jrtuajamised jm. Kl. Waresi juhatusel korraldanud.

Ujumaratsejatest on meie ajundus peaaegu täiesti waba. Uue koolimaja ehitus, mis 1923 a. aasta talwel algas, on juba niikaugel, et ainult weel üfjed ja afnad puuduwad. Ajundus on wäikene. Koolimaja ehitusest wõtsid föigest 24 ifitut oja, mis näitab, et ka wähe, kuid üksmeelse jõuga, midagi ära teha wõib. Kooliskäijate laste arv on 23, mis jellepärast wäike, et koolitöö endise õpetaja haiguse tõttu wiibis ja oia lapfi ümbruskonna koolidesse tuli jaata.

Hääd edu!

Suletart.

Kingisjewa fr. Tifopesa asundus.

Klubi elu ei ole oma förgusel. Tundub külmus ja ükskõiksus selle wastu. Oleks joowitaw, et ajunikud rohkem arwul klubi ümber foonduks, mis klubile jõudu annaks energilisemale tege-wusele.

A. K a s t.

Jastrebinost.

Uuel aastal oli klubi aastapäew. Diawõtt oli elaw, enamalt jaolt wenelased. Terwituskõnedega esinesid mitmed selfimehed, toonitades klubi töö tähtsust. Klubi elu on alles nõrgal alusel. Ette fanti wene- ja eestikeelset näitemängud, kus eestlased enamuses olid. Ka laulukoos esines. Pidulijed pidasid endid hästi ülewal. Klubist wõtawad kuus õpetajat tege-walt oja.

L i n n a l a n e.

Pihkwa kub. Noworshewi kreis.

Nimetatud kreisis elab üle teitsmeajaja eestlase, kellede ifad ja wanaisad omal ajal maapuuduse tagajärjel Gestiimaalt wälja rännanud ja siinsetes metjades junnitid olid elamiskohi leidma. Praegu majandusliku seisukorra järele wõib ajunikke kestmisteks ja wäikesteks põlluharijateks lugeda.

Kuni käesolewa ajani on ajunikud nime-tatud kreisis kultuur-hariduse töö alal hoopis wähe edusamme astunud.

Kreisis puudub pea täiesti klubi töö. Et kultuur-hariduse töös mitte wiimasteks jääda, selleks on Kudiwere wallas ajunud eestlased esimesed, kes käed kultuur-hariduse töö laiendamise ja jüwendamise külge pannud.

Kultuurtöö laiendamise eesmärgil pidasid Kudiwerelased 8. jaan. j. a. Lohowi Gesti kooli ruumides ajunikude üldkoosoleku, millest oja wõtsid 40 inimest.

Muu hulgas otjastas koosolek: 1) tarwilikust organiseerida Duhnowi lugemistoa juure Gesti ojakonda, kuhu esimeses järjekorras pääle muu kirjanduse wälja tellida „Gdafi“ ja Lenini kirjastööd.

Lugemistoa rikastamiseks raamatutega korraldada lähemas tulewikus makjuline pidu. 2) Organiseerida Gesti kooli juure „ajalehe sõprade ring“. Ringi organisatoriteks waliti: R. Reben, J. Saar ja K. Saar.

Sama otjustati ka jüwendada klubi tööd ja eelolewast rahwapidust oja wõtta, millest teadustada rahwapidu korraldawale komisjonile ja selleks wälja nõuda juhtkirjad ja noodid laulukoortele.

Dgu Kudiwerelaste poolt algatud jamund kultuur-hariduse töö alal eeskujuks teistes waldades ajuwatete eestlastele.

Et mitte wiimasteks jääda, selleks parem tööd hiljem alata, kui mitte kunagi.

K o o s o l e k u l o l e j a.

Tompi fr. Weshkowa asund.

Et rahwamaja ruumis ahi puudub, teha-se tööd era talumajas. Praegu töötab lauluring, mis kohalikele rahwale ühtlasi ka lõbusat kooswiibimiff ja ajawiidet pakub. Uhes noortega käiwad ka wanad lauluharijutusi päält kuulamas, seega noorte tege-wusele kaasa tundes. Wanad wõta-wad põllumajandusest jne. juttu. Seesjuga-

telt õhtutelt lahknutakse Internatsionaaliga. Wanade huwi noorte tege-wusest on ifegi nii juur, et kellegil meele ei tule piibusofusesti tosjama panna. Seepärast walitseb ka puhast õht.

Noored — edasi! Dige tee on leitud! Mudilane.

Tompi fr. Domfino asundus.

Punase nurga töö edeneb. Ringid töötawad noorte agaral ojawõttel. Lauluring töötab G. Janjeni juhatusel. Näitering edeneb. Ka „Ajalehe sõprade ring“ awaldab tege-wust. Teised ringid on oma tööd alles algamas.

Uuel aastal uue jõuga jüdist edasi! Tommale kaasa noori, kes seni tööst eemal. W ö r u.

Nowgorodi kub. Borowitski kreis. Petrow-Gesti asundus.

Ajunikud on haridustööd hindama hakanud. Klubi töö on kannis rahuloldaw, kuigi mõned wead weel olemas. Suur puudus on eestikeelset kirjandusest. Näitekirjanduse puudus jünnitab ifeäraldi takistusi. Ka raamatukogus puudub uuem kirjandus. Wõrreldes klubi tööd läinud aastaga, on waks wahet märgata — edu on olnud. Jaajugused iflikitud õõrumised ja riid on kadunud.

5. okt. oli üldine raiooni koosolek, kus aruanne tehti uue kooli ülesannetest jm. Rauba poolt, niisama ajalehe tellimisest.

19. oktoobril peeti lõkufepüha kontjert-miitinguga. 2. ja 6. nov. wiidi „Gdafi“ teotus läbi, mille tagajärjel 11 inimest „Gdafi“ tellijateks jäid. Samal kuupäewal oli ka aruanne õhulaewanduse tähtsusest, mil ka kirjandus toime pandi. Pääle selle pandi 25. nov. makjuline pidu toime, mille fissetulekust 50% „Gdafi“ ja 50% „W. Kingisjewa nim. õhulaewa“ hääks annetati.

Revolutsiooni tähtpäewi ja tähtsamaid peliitilisi päewajündmuff jälgime hoolega. Gesti 149 protsessi puhul wõttis üldkoosolek resolutsiooni wastu, milles Gesti R. wabariiki elada lastakse. R. W.

Pioneeride liitumine.

Pioneerid ja ajunikud.

Laste kommunistlik liitumine, millele alus pandi, (Nõukogude riigis) 1922 a. webruaril Moskwas, on wiimase paari aasta jooksul kogu laia, Nõukogude riigi piiride ulatusel kiiresti edasi arenenud.

Kogu wäikeste laste kogust, kes paar aastat tagasi nõrka katjet tegi rahwawahelise laste nädala läbiwiimises aktiiviselt oja wõtta, on kaswanud tugew, töö- ja elujõuline organisatsioon, kes oma rühmakejed üle kogu Nõukogude riigi on laiali paajanud.

Isegi föige kaugematesse ja mahajäänumatesse nurkadesse pole ta oma mõju awaldamata jätnud, igal pool fertiwad ellu uued ja uued laste rühmad.

Selleks, et jee liitumine laialdajelt maad on wõtnud koolides, pole mitte üksnes kongresside otjused mõjunud, et laste liitumine on digem abindu, kommunistliku kaswatusel alal ja jeega peab olema üks esimestest järjekordsetest ülesannetest fötskaaltes kaswatuses, waid kommunistlik lasteliitumine iseeneses juhtis pedagoogi tähepanu selle pääle, lapsed ije jeadfid nõudmised jelles juhtes üles ja meie näeme, et tagajärg on hää, koolis on loodud pioneeride rühmad, kes-energiliselt oja wõtawad kaswatusetööst.

Ka Gesti koolid ja ajunikud pole külmadeks päältwaatajateks jäänud laste liitumises, on olemas rida koolisid ajundust, kus tegutseswad kommunistlikud lasterühmad, jammudes käsi-käes Wene rühmadega.

Samal teel on ka Strungi-Krasnaja Gesti kool ja ajundus, kus 30. detsembril mõõdnud aastal alus pandi pioneeride rühmale kooliõpetaja energiliselt ette-wõttel ja tege-wusel.

Warem tehtud eeltöö tagajärjel organiseeriti 8—9 liikmeline rühm, kuhu jaanuarikul weel 2—3 liiget juure astusid, nii et praegu rühm koos seisab 11 liikmest.

Pioneeride rühma kuuluwad enam aru-jaajamate ajunikude lapjed, kes juba warem selleks joowi awaldasid.

Paljudel lastel on joow aktiiviselt oja wõtta rühma tege-wusest, kuid hirm wane-mate eest, kes joowijaid kodust ähwardawad wälja ajada, ei luba neil lastel oma joowi ellu wiia.

Edenduseks toome ühe kohaliku ajuniku, kelle nime meie ei nimeta, teguwiff, kes oma lapse, kui wiimane end rühma liit-meks — üles andis, kodust ähwardas wälja jaata, ja laps oli junnitid wägimallale alla ondma ja wastu tahtmist rühmast lah-kuma.

Mitte wähem ehmatanud polnud ka üks kooliõpetaja liige, kes kuulda jaades pioneeride rühma organiseerimisest, selles arwas leida juurt kuitööd kooliõpetaja poolt, ja-mal päewal protesti awaldas jarnase tege-wiffi wastu (rühma organiseerimise wastu.) Sarnased nähtused on raskemateks takistusteks kaswatuses.

Kõigi aruajamate ajunikude ja kooli-õpetaja liikmete otjekohene kohus ja üles-anne on kooliõpetajale kaswatuses abiks olla, ja ka töö pioneeride keskel on ainult kaswatuses, on jamane koolitöö, kuid jään leidub rohkem kollektiiviselt, rohkem lapje ijetegewust jne.

Seega protestid, ähwardused — lapfi kodust wälja ajada jne., lapjewanemate ja kooliõpetaja liikmete poolt näitawad, et laste kaswatuses küllalt wastawalt pole nende huwides.

Sarnane teguwiff on karm lapje ijetegewuse, lapje tahtejoõ takistamine ja wägis-tamine, jamuti ka kooliõpetajate töö takis-tamine, mis juuremaks kahjaks on noorjoo-le.

Aeg on, et ka ajunik-lapjewanem ja kooli-õpetaja liikmed rohkem huwi tunnefid kas-watuses wastu; ainult ühine töö kooliõpe-tajaga ajuniku-lapjewanema ja kooliõpetaja poolt wõimadab meie häid tagajärge noor-joo kaswatuses, jeeaga föif kolm ühijelt tööle! J ü t s.

Nõukogude maalt.

Ilmastif ja külw.

Käesolewa talwe esimeje poole klimalisjed tingimused olid ifeäralikud. Teda ei wõi wõrrelda 1923 a. talwega, mis andis hää wiljajaagi ja ka 1922 a. talwega, millele järgnes wiljafalbus.

Talwilja külwamise hoogtöö wiidi hästi läbi. Külw algas augustis ja lõppes mõnes kohas septembri lõpul. Drajed ajasid juured alla. Järgnewaid ilmastiku muutust wõtsid talwilja orajed wõrumise ajajärgus, j. o. normaalses sejuforras wastu.

Oktoobri keskel olid wäikejed külmad. Draste kaju jäi seisma ainult novembri algul. Sel ajal tekkis lume kate, mis wahel kadus ja wahel uuesti tekkis. Siis tulid soojad ilmad, mil tõusis õhujoowus, kuni 9 kraadini. Ifeäranis sooje imi oli novembri lõpul. Sel ajal hakkasid talwiljad, ifeäranis warajased, kaswama ja mõnes kohas fört ajama.

See loomuwastane oraste kaju lõppes ära ainult detsembris.

Detsembris kordusid külwad ja juladilmad, kuid temperatuur ei tõusnud üle kahe kraadi külma. Kõige soojem oli detsembris ilm Leningradi kubermangus.

Oblastis ei olnud detsembris niiskust mitte palju nõrgem harilikult normist. Tem-peratuuri alanemine algas 3.—3. detsembril ja külwis tõusis mõnes kohas kuni 24 kraadini. Sel ajal külmas maa kuni 10—15 sentimeetri jügowujeni. 9. detsembril hakkasid ilmad soojenema, ifeäranis Leningraadi kub. Teistes kubermangudes oli temperatuur alla nulli. 14. kuni 18. detsembrini tuli uus külmeje laene, mis külmetas maa läbi kuni 20 sentimeetri. Pääle selle tulid ette uuesti julad ja uued külmad. Izherepowetski kubermangus tõusid külmad kuni 30 kraadini. Leningradi, Nowgorodi ja Pihkwa kubermangudes oli detsembris keikmine temperatuur 5 kraadi alla nulli. Detsembri lõpuks külmas Põhja-Lääne oblastis maa kuni 20 sentimeetri jügowujeni ja mõnes kohas ifegi rohkem.

Sula ilmade algusel oli lumekord ainult Izherepowetski kub. ja jäänki kohati 18 sentimeetri pakune. Teistes kubermangudes tulid orajed lume alt wälja, kuna mõnes kohas jäi lumekord 3—4 sentimeetri pakjuseks.

1. jaanuariks on talwiljade seijukord rahuloldaw. Kartust talwiljade jaatuse üle wõib tekitada ainult järk-järgult maapinna ja osalt ka järelejäänud lume jätamine. Ülemise maapinna korra kõwasti ärafälma-mine wõib orajed wigastada, mis seisab selles, et jää kristallid lõhuwad oraste juuri. Pääle julamise wõiwad jarnased taimed õige kergesti hukka jaada.

Saint-Sulpice plats ei ole nii kaugel siit! Kui advokaat läheb, siis jääb naine alale! Ja sinule meeldib rohkem viimane! Ei?»

Sel õhtul sõid nemad lõunat wastamisi istudes, ilma hari-lise lõbusa meeoluga.

Kuid Amédée soovis enesele õnne, et tema oli suutnud asja lahendada ja arusaamatused kõrvaldada ja et nemad nüüd-sest pääle eri kabinetides töötavad.

Iga päewaga sai temale selgemaks, et tema ettenägemine ainult kasu tõi. Lahus töötamise tagajärjed olid silmnähtavad. Ehk neil kummagil oma erilised protsessid olid, olid need siiski niivõrd lähedad üksteisele, et Amédée ja Annik huwitusega üksteise tegewuse järele walwasid ja kui advokaadid üksteisele nõu ja toetust andsid. Sarnasel moel kõrwaldas Annik suure hädaohu: isiklikult kindlustas tema enesele oma elamisabi-nõud ja hoidis sellega alal täielit oma puutumata iseseiswa tege-wuse, samuti ka indiuiduaalsuse. Mis Amédéesse puutus, siis harjus tema pika pääle sarnase asjade olukorraga. Ja mis kao-tas tema sellega? Oieti ei midagi! Just selle wastu, tema wõi-tis rahu ja temal oli jõudu seda oma armsamale tunnistada.

Pääle kõmurikka wõidu pangateenijate protsessis külwati Annik otse üle tähtsate asjadega. Tema sai omale õnnelise advokaadi ja naisõiguse eest wõitleja kuulsuse ja sellepärast pöörasid kõik naised, kes lahutust tahtsid ehk olukorraga pere-konnas rahul ei olnud, ettepanekutega tema poole. Tema teenis suurel arwul raha. Mõned suuremad ettemaksu summad andsid temale wõimalust Paule korterit lihtsalt, kuid kaunilt sisse säada.

Annik oli õnnelik, et temal wõimalik oli oma pääle wõtta kõik wäljaminekud ja sellega kergendada oma wanema õe ras-ket seisukorda ja sellepärast nõudis tema, et korter oleks tema nime pääle. Üks wiieft toast, mis asus eesruumi kõrwal, oli ühendud sisemise trepi kaudu tema töö kabinetiga. Fine wõt-tis oma pääle ka uksehoidja osa, ja sel moel oli Annikil mõnus wastuwõtte tuba, ning pääle selle teenija, kes oli tarwiline tema nõutahjate arwu suurenemise tõttu.

Paule tarwitada olid teised neli tuba ja tema awaldas oma arwamist selle kohta järgmiselt:

«Kunagi ei ole mina enesel nii mõnusa tunnud kui siin.»

Seda öeldi aga sarnasel süngel pilgul, et Annikil kadus korraga kõik rõõm. Korteriis oli wäike söögituba, ilus omas lihtsuses, — töökabinet, kus tähtsama koha wõttis omale arfe, siis tuba, mis oli ületõmmatud heleda kretonniga ja wannituba ning eemal pesutuba, mis täiesti Fine ja Gi tarwitada. Sääl lähedal oli ka wäike köök, kuid selleks suur küllalt, et kergeid lõunaid walmistada... Noorem õde oli peaaegu kade wanema pääle, kes elas alaliselt selles pesakeses, — elas murtud tiiba-dega, isesugust automaatlikku, poolfantaaslikku elu...

Paule elas täielises ükskõiksuses kogu ümbritsewa wastu, wälja arwatud kõik see, mis talle elawalt meele tuletas armast

keskel! Selle eest oli tema nimi jäljeta kadunute hulgas: Roger Jauves, 32 aastat, ärimees Pariisist.»

Paule ei uskunud seda hauakirja määratu, sügawa mere kohal. Ei, Roger on elus! Teda wõisid päästa mõned puriepaadid. Paule toitis oma efekujutust lootuste ja ootustega. Kuid kahe nädala jooksul langes tema palawuslik ärewus. Tema jäi rahuliseks, nagu ei oleks midagi juhtunud. Ainult tema näo wärw oli tuhakarwa ja oimu kohtadele ilmusid mõned hallid karwad.

Tema kandis muste riideid. Ja sama wisalt, kui tema enne uskuda tahtis, langes tema nüüd ääretu meeleheitesse. Annik katsus teda mõni aeg elustada segaste wõimalustega ja lootus-tega, kuid tema wastas otsustawalt: «Milleks seda kõik?» Ja Annik ei pööranud enam selle aine juure tagasi.

Annik teadis väga hästi, et ei ole sõnu, mis arstiks armu-haawa. Paule haaw oli niivõrd sügaw, et tema mingit fähel-panu ei pööranud Anniki teadaande pääle, et Martinet on lahu-tuse nõudmise kohtusse sisse annud. Annik andis wiibimata wastunõudmise sisse.

Uhe wahe kartis tema, et waatamata Lise Bertahi mõjust, kelle huwides seisis Martinet oma kätte saada, ütleb wiimane ära kättemaksu mõttes Paulele wabadust andmast. Selle-pärast rõõmustas tema väga kuulda saades, et advokaat, kes Martineti asju ajas, nõudmise sisse andis, Martinet mitte lapse isaks tunnistada.

Annik ei mõelnudki seda teisiti. Gi peab oma ema nime kandma! Seda ütles Annikile tema idee loogika ja tunnete otse-koheusus ning selgus. Selle wastu ehmus aga Paule, seda uut ähwardust kuuldes.

«Ole ometi weidi energilisem!» ütles temale Annik. «Ei tunne siis sina selle kodanliku köögi paha haisu! Ah, perekond! Need on wäikesed, nummerdatud kastrulid ja igaihes neis keeb aeglasel tulel wastik, traditsiooniline toit!»

Onnes oli temal südiduse ja rõõmu alalhoidmiseks kõige pahemil silmapilkel wäikene Claudinet. Laps oli kõigest neli kuud wana, kui tema punasest näokesest hakkasid ikka selge-mini esile tulema peened näojooned.

Poiss oli temale sarnane.

«Täiesti sinu nägu!» kordas alati Amédée ja tema häälest kõlas wäike etteheide.

«Ei, temal on sinu näojooned!»

Ja mõlemad kummardasid end wäikeste särawate silmade üle. Ja omakord kadestades ütles Annik:

«Waata, see on kõik! See on hing! Ainult silmi kaudu wõib hinge näha inimestel, kui hing end unustades neist aknaist wälja waatab.»

Annik hakkas südilt tööle. Tema hakkas uuesti kohtus käima.

Trotskismi alused ja leninism.

J. Palwadre.

(Järg).

III. Trotskism ja poliitiline tööliste partei.

Meie teame, kui suure tähtsusega on rewolutsiooniline teooria. Lenin ütles: «Ilma rewolutsioonilise teooriaga ei ole ka rewolutsioonilist liikumist», kuid teame ka, et teooria, mis ei ole seotud tegeliku eluga — praktikata, ei ole eluline ja kujuneb oportunistlikuks teooriaks. Oktoobrirewolutsioonis võit- sime osalt seepärast, et meil oli was- taw rewolutsiooniline teooria. Teoo- riat ei saa aga praktikas tarvitada, kui ei ole wastawat aparati, kelle abil teda ellu wiia, massi hulka wis- ates rewolutsioonilise loosungi, peame andma taile ka võimaluse seda loosun- git täita. Siin ongi, et pääle teooria tähtsuse seltsib kaasa teine rewolut- sioonis tähtis tegewuse ala, mille abil seda teooriat teostatakse. See on or- ganisatsioon. Organisatsioon on teoo- ria järele esimese tähtsusega. Ilma organisatsioonita ei saa meie ühtegi oma ülesannet täita. Kui organisat- sioonil on teooria kõrwal esimese järgu tähtsus, siis ei ole asjatu waadelda trotskismi seisukohta organisatsioonili- ses küsimuses. Organisationsid on aga mitmesugu- eid. Meil eestkätt on tähtis see organisatsioon, mis rewolut- siooni teostab ehk mille abil ja juha- tusel rewolutsioon läbi wiidakse, s. o. partei organisatsioon. Kuidas waatas aga trotskism poliitilise tööliste partei pääle? Samuti kui teoorias, tuleb meil trotskismi partei asjus waadelda osade järele.

A) Kas laialine ehk kitsas organisatsioon?

See küsimus on üpris ja parteis pää- mise tähtsusega. Kitsust ja laiust on võimalik mõõta küsimuse abil, kes võib olla partei liikmeks? See küsimus- meie parteis seisib otsustawalt päewakor- ras 2-sel partei kongressil, kus üh- ltpoolt oportunistlikud vähemlased ja teiselt poolt rewolutsioonilised marksistid-enam- lased wälja astusid seisukohtadega. Otsustamise all seisid Martowi ja Le- nini kawad.

Martowi kawa: «W. S.-D. T. P. liikmeks tunnistatakse igäuhte, kes tunnistab programmi, kes toetab parteid aineliselt ja kes awaldab isiklikku järjekordset tegewust ühe organisatsiooni juhtimise all.»

Lenini kawa: «Partei liikmeks tunnistatakse igäuhte, kes tunnis- tab partei programmi omaks ja kes toetab parteid aineliselt ning wõt- ab isiklikult ühe partei organisatsiooni tegewusest osa.»

Nagu arwata võib, ei näe esimesel waatlemisel siin mingisugust põhimõt- telist lahkiminekut ja oleks nagu ole- kõrre lõhkijamine, kuid ometigi neis kahes kawas pesitses oportunism ja rewolutsiooniline marksism. Põhimõt- telise küsimuse õieti otsustamine on suure tähtsusega. Lenin ütles, et ta võib kõigis küsimustes järele anda, kuid põhimõttelises mitte iialgi. Ja tegelikult oli siin põhimõtteline lahku- minek: kas lai ehk kitsas organisat- sioon?

Akselrod, wälja astudes Martowi re- solutsiooni kaitseks, toob selle seis- koha päewawalgele:

«Maa ja Wabaduse» ümber koon- dus terve rida isikuid, kes organi- satsioonidesse ei kuulunud, kuid nii ehk teisiti kaasa aitasid parteile ning neid arwati parteiliikmeteks. «Rahwa Wabadus» oli enam ette- waatlik, kuid ka temagi toimetas sama põhimõtte järele. See põhi- mõte peab veel enam kindlamini läbi wiidud olema sotsiaaldemokraat- likus organisatsioonis. Ja tõesti, wõtame näituseks professori, kes peab end sotsiaaldemokraadiks ja teatab sellest. Kui meie wastu wõtame Lenini ettepaneku, siis meie heidame eemale osa inimesi, olgugi et nad ei wõiks organisatsiooni otsekoheselt wastu wõetud olla, kuid sellegi pärast oleksid nad partei- liikmed. Muidugi, meie eestkätt

loome organisatsiooni aktiivsetest partei ollustest, rewolutsionääride organisatsiooni, kuid meie peame, kui meie kord oleme klassiline partei, mõtlema ka selle üle, et parteist mitte wälja jätta inimesi, kes tead- likult parteid pooldawad, olgugi mitte küllalt aktiivsed ei ole.»

Akselrod astub wälja haritlaste kait- seks, kes küll programmi tunnistawad ning isegi aineliselt toetawad, kuid enese kohta, võib olla, alandawaks peawad partei organisatsiooni tegewu- sest aktiivset osa wõtta. Kuidas siis professor võib aktiivne olla tööliste hulgas, kes, võib olla, küllalt peened ei ole ja niiwõrd haritud — koolitatud.

Martow ütleb veel otsekohesemalt oma põhimõtte wälja:

«Mida laiem mõiste on antud partei- liikmele, seda parem. Meie wõime ainult rõõmustada, kui iga streikija, iga meeleawaldaja, wastutades oma tegewuse eest, võib nimetada ennast parteiliikmeks. Wandeline organi- satsioon on minule mõistetaw ainult niipalju, kuipalju teda ümbritseb lai sotsiaaldemokraatlik partei.»

Kui Akselrod wälja astus wäikeko- danluse kaitseks, siis Martow wassib partei mõistet klassi mõistega. Kui iga juhuslik meeleawaldaja võib partei liige olla, siis parteid kui rewolutsioo- nilist eelwäge olla ei saa. Sarnasel juhtumisel partei ei ole enam juhtiw organisatsioon, waid lai massiline mõiste, mille kindlat organisatsiooni olla ei saa.

Plehanow annab siin vähemlusele õige wastuse, ta ütleb:

«Kogu küsimus seisab selles, keda wõime parteisse arwata. Lenini kawa järele parteiliikmeks võib olla ainult see, kes artub ühe ehk teise partei organisatsiooni liikmeks. Selle kawa wastased räägiwad, et sellega sünnitatakse asjata raskusi...»

Siin tähendati, et mõni professor, kes meie waatele kaasa tunneb, leiab enese kohta alandawaks sel- lesse ehk teise organisatsiooni as- tuda... Kui mõni profes- or Egiptu- tuse tundja peab enese kohta alan- dawaks meie organisatsiooni astuda, siis pole teda meile tarwis.

Rääkida kontrollist inimese üle, kes ei ole organisatsioonis, tähend- dab sõnadega mängimist. Tegeli- kult on sarnane kontroll teostamata.

Meil ei ole tarwis 70. aastate anarkiat järele ahwida, waid tema eest kõrwale hoida.

Kui Sheljebow ütles kohtus, et ta on neljandajärgu täidesaatwa komitee liige, siis oli sellest parteile ainult kasu. Kui tööline ütleb, et ta ei ole partei liige, waid ainult kaasatundja, sest ta ei ole parteisse weel wastu wõetud, siis on sellest parteile ainult kasu.

Töölisel, kes tahawad parteisse astuda, ei karda organisatsiooni as- tuda. Nendele ei ole distsipliin kardetaw. Organisationsi kardaw- wad ainult haritlased, kes on ko- danliku individualismiga läbi imbun- nud. See on ka hää, sest nad on ka oportunistmiga läbi imbutud.»

On arusaadaw, kui igäuks ennast parteiliikmeks nimetab, et sellest partei autoriteet langeb, kui ta kõigiti parteiliikme nõuetele ei wasta ja laia- line organisatsioon, kas kontroll wõi- mata jne., wõimaldab parteisse sisse wiia waate, mis parteid ei tee tuge- wamaks, waid nõrgestab. Sellest ei saanud aru trotskism. Trotskism nõuab võimalust igäuhtel parteiliikmeks ole- mise õiguseks.

Trotski räägib:

«Ma imestasin wäga, kui Pleha- now soowitas hääletada Lenini ette- paneku poolt, kui oportunisti was- tase abinõu eest. Ma ei teadnud, et võib põhikirjalisi nõidumisi oportunisti wastu teha...»

Keda meie wastu ei wõta, kas nad ise ei suuda siis omale luua selle ehk teise organisatsiooni...»

Kitsas kindel organisatsioon ei ole küll nõiduseks oportunisti wastu, waid abinõu, mis takistab igasugusel oportunistlikul ollusel parteisse pääse- mist. Trotskism arwab, et poliitiline partei sarnaneb heeringapoodile, kus igäuks oma äranägemise järele sees käia võib. Ka heeringapoodnik läheb «wihale», kui sees käid ja ei osta. Kui- das võib siis parteiliige olla, kui or- ganisationsi ta kontrolli all ülesandeid ei täida. Siis wõiks ju sõjawäes samuti ütelda, et igäuks võib sõjawäkke astuda, kuid temal ei ole tarwis olla ühegi wäeosa liige ning ei ole tarwis täita kõiki sõjamehe ülesandeid. Aga tuleb sõdida, kas siis see sõjawägi on wõitluswõimeline? Ei. Wõitluse jaoks ei oleks meil siis ühtegi wäeosa. Sa- muti ka partei. Partei ei ole mustuse ämber, kuhu igasugust prahti võib wi- sata, waid partei on organisat- sioon teatawate ülesannete jaoks, enamline partei on wõitluse partei ja seda enam peab ta kindlamat organisatsioonilist wormi kandma ning iga parteiliige peab alati walmis olema wõitluse astu- miseks.

Lenin tähendas selle kohta:

«Minu ettepanek piirab partei- liikme mõistet, kuna Martowi oma laiendab...»

«Trotski unustab, et partei peab olema ainult eelwäeks, töölisteklassi suure massi juhtijaks, kes kõik (ehk peaaegu kõik) töötab partei orga- nisatsioonide juhtimise ja kontrolli all, kuid kes mitte kõik (mass) ei kuulu parteisse ja ei wõigi parteisse kuuluda...»

Trotskism ühes vähemlastega on laialise partei poolt, ei wõta arwesse, et partei on töölisteklassi eelwägi ja juhtija, kus peab kindel liigete kogu olema, kes suudab neid ülesandeid täita. Partei ei ole klubi ega ole ka ametühisus. Leninism on «kitsas» partei poolt, sarnase partei poolt, kus iga liige wastaks oma ülesannetele. Ei wõi olla parteiliiget ilma kohusteta ega liiget, kes neid kohuseid täita ei taha.

B) Trotskism ei tunnista partei organisatsiooni.

Juba esimeses osas wõis näha, et trotskism, nõudes laialist parteid, üht- lasi ei tunnista ka kindlat partei orga- nisatsiooni, ei paenuta enamuse poolt wastu wõetud otsuste alla, ega tun- nista walitud organisatsioone. 2. partei kongress, kus waliti keskkomitee ja keskhäälkandja toimetuse, kuhu enamuses waliti enamlased. Wähemlased nendesse organisatsioonidesse algul ei astunud, waid vähemlaste juhid ühes Trotskiga kogusid Geni nõupidamisele, kus wõeti Trotski poolt ettepanud resoltsioon wastu, mis käib järgmiselt:

«II partei kongressil esines awa- likult ja mitmes küsimuses wõiduga püüd muuta endist «Iskra» («Säde») taktikat ja ideelis-kaswatusliku ja ideelis-organisatsioonilise lehe mõju asemele seada — uue toimetuse ju- riidiliselt kinnitatud wõim...»

Sarnane tegewuswiis wiib mööda- pää-emata partei lõhenemisele, kus ühelt poolt kinnine, ühekülgset kokku- seatud keskorganisatsioon ja teiselt poolt laialine mass sotsiaaldemokraat- like töölisi... (Muidugi mõista mass: Trotski, Martow, Akselrod, Sasulitsh, Martonow ja teised pi- semlased. J. P.)

«Piiramise korra» sihi wormaalne wõit, kinnitatud kunstlikult korja- tud ja kokkuseatud keskkomiteega, keskhäälkandjaga ja sellega ühes nõukoguga, ei tähenda muud midagi, kui siseparteilise ideelise wõitluse wõi- maluse täielist ärakaotamist ja selle asemel administratiivsete abinõude tarwitamist.

...Sarnane kõrgemate parteior- ganisationsi kokkuseade ei ole muud, kui «piiramise korra» tak- tika kindel läbiwiimine, mille tek- kimine tähendaks sidemete katkes- tamist nende jõududega, kes kuni kongressini etendasid juhtiwat osa, ühtlase häwitamine kirjanduslikkude ja praktiliste jõududega, kes kong- ressil wõitlesid uue kursi wastu. Lähem «piiramise korra» taktika wõib olla ainult lahtiütlemine, wälja-

heitmine ja kohustustest lahtiütlemine (разжалование), kuid selle ase- mel peaks olema süstemaatiline or- ganisationsiõuline ja ideeline mõju- awaldus...»

Edasi kirjutab Trotski, et nad on moraalselt ja poliitiliselt kohustatud wiima organisatsioonilist wõitlust nende kõrgemate partei organisatsioonide wastu, kuni see koosseis ei saa muu- detud. Martow li-ab juure: «praeguse keskhäälkandja wastu tarwitawad ne- mad — opositsioon — boikotti.»

Wawalt oli kongress laiali läinud, kui Trotski ühes teiste vähemlastega asus aktiivsele wastutõotamisele wali- tud keskasutuste wastu ja seega ka kongressi otsuste wastu.

Trotski kirjutab «Meie poliitilised ülesanded»:

«Kui ökonomistid suurtest üles- annetest pääsesid sellega, et nad enesele wõtsid wäikese osa — sam- muda ajaloo sabas, siis «poliitikud» (enamlased, J. P.) otsustawad kü- simuse sellega, et katsuwad aja- lugu muuta oma sabaks.

Partei organisatsioon täidab partei aset, keskkomitee parteior- ganisationsi ja lõpuks, «diktaator» (Lenin — J. P.) täidab keskkomi- tee aset. Komiteed teewad ja märke- wad seisukohti ajal, kui «rahwas waikib...»

Mis ütleb see wäljawõte? Trots- kism siin selgemini kui kusagil mujal ütleb oma seisukoha, mis on sihitud partei organisatsioonide wastu, mis on sihitud keskendatud organisatsioonilise wormi wastu. Trotskism ei tunnista demokraatlikku keskendust, ei tunnista ühtegi organisatsiooni ega ta ülesannet. See on täieline partei organisat- siooni küle eitamine. Samuti Trotski Londoni kongressil 1907 a., kus enam- lased arwustasid riigiwolikogu frakt- siooni tegewust ja nõudeid, et riigi- wolikogu fraksioon oleks paenutatud keskkomitee alla, siis Trotski kui orga- nisatsiooni wastane ütles: «wabaduse eest ei saa wõidelda, kui üht ehk teist liitu ei tee kodanluse demokraatiaga». Edasi tähendas, et duuma fraksioonile tuleb siiski tegewuse wabadus anda. Wõib ütelda, et see oli erakordne juh- tumine, kui Trotski oli enamlaste was- tane, et ta arwustas ainult enamlaste ja sellest ei wõi teha veel trotskismi alusteks järeldusi. Olge hääd. Wõ- tame Trotski wiimased tööd, siis näeme, et trotskism muutunud ei ole. Teo- reetiline seisukoht on jäänud ikka selleks.

Trotski kirjutab «Uues kursis», 1924 a. wäljaanne: «Partei peab oma alla paenutama oma aparadi.»

«Samasuguse õiguse ja põhjendu- sega võib ütelda, et puhas ehk absoluutne keskendus on teostamatu ja ei mahu ühte massilise partei loomusega ja et keskendus ega partei aparadi milgil tingimustel ei ole iseenesest siht.»

«Partei aparadi püüd mõelda ja otsustada partei eest wiib arenemises püüdeks kindlustada juhtiwate ring- kondade autoriteeti traditsiooni järele.»

«Saksamaa sündmused sundisid parteid natuke liigutama. Nimelt sel silmapilgul tuli terawalt nähta- wale, kui palju meie partei elab kahelkorral — ülemaal korral otsust-atakse — alamal saadakse otsustest teada.»

Samuti 1924 aastal nagu 1904 aas- talgi astub trotskism suure ägedusega partei organisatsioonide wastu wälja. Nagu 1904 a. trotskism tahtis lahu- tada partei organisatsiooni parteist, nii 1924 a. tahab ta lahutada partei apa- raati parteist. Kui tol korral oli ta keskendatud organisatsiooni wastu nii ka nüüd. Kui tol korral rääkis, et organisatsioon otsustab ja rahwas wai- kib, nii ka nüüd ülemine kord otsustab ja alumine kord saab otsusest teada. Mis oli trotskism 1904 a., seda on ta ka 1924 aastal täieliselt.

Waatame, mis wastab leninism trots- kismile organisatsiooni tähtsuse ja teiste küsimuste kohta.

«Tähendab, sina allud?»

«Jah, mina kuulan sõna!»

Sarnane kindlus ja oma usule allumine kõlas õnnetu hääles, et Annikil julgust ei jätkunud temaga vaidlema hakata. Need saladuslikud jõud, mis Annikile paistsid öösiste varjudena, awasid Paulele oma wõluwa hiilgawa walguse, ja noorem õde oli liiga tark selleks, et eitada seda ainult sel põhjusel, et temale see nii ei olnud, tema mõistus ei tunnistanud neid metafüüsilisi tundmatu sügawusi, kuid tema mõistis ühtlasi ka, et nende pööritaw põhjatu sügawus tõmbas Paulet hirmsal jõul oma poole. Laual, raamata kõrwal, kuhu Paule kirjutas oma teiseilma nägemusi, lamas Allan Kardec'i raamat.

«Sina näed? See on minu rahustus! Ainult siis tunnen mina enese hää olemat, kui mis wiibin üliloomuliste jõudude wallas. Nüüd tean mina kindlasti, et Rogeri waim kaitseb ja hoiab mind. Eks ole nii, minu armas? Oh, muidugi, meie waim elab meie kehast kauemini! Midagi ei sure lõpuliselt, waid wõtab enesele ainult teise kuju.»

Paule rääkis seda nii rahuliselt, sarnasel koondatud üliloomulise waimustusel, et Annik tõusis püsti, ilma Martineti juure tagasi pööramise mõtet puudutamata. Kuid lahkumise eel mõtles tema asja siiski ümber ja seletas oma ettepanekut Paulele. Paule tegi hirmunud liigutuse, kuid ütles selle järele mõttes:

«Enne Rogerita nõupidamist ei wõta mina midagi ette. Pääle eine ütlen seda sulle. Ei? Ah ja, sina sõidad Versaillesel Noh, siis õhtul. Ja selle järele, kuidas tema minule nõu annab...»

Amédéega koos Versaillesel sõites mõtles Annik järjest sellest weidrast seisukorrast, milles tema leidis õe. Oli selle põhjeseks tema õnnetus? Muidugi... Kuid siiski, missugune wõimas orjuse loomusund! Waene, waene ori, kes heidab end ühe isanda käsutusele teise alla! Samal hetkel, kui tema wõiks ennast wabastada, taob tema enesele efekujutuses ahelad!

Annik hüppas kergelt wagonist jaamaesisele ja naeratas sinitaewale wastu. Peaaegu suwe päike.

«Oh!» hüüdis tema. «Kui mõnus on hingata teist wärske- mat õhku! Igatahes wõib Monique ja Méreffiga juttu ajada ja üksksteist mõista.»

Nemad läksid esiteks m-lle Hardy poole, kuid see oli Blanchetide juures.

«Meie rääkisime just teist!» hüüdis Georges.

Tema ulatas tugitooli lähemale. Sõprade ring suure akaat- sia all lahenes. Laual olew õlu oli nii wärske, et kõik kähku kristallist õllekannu tühjendasid. Annik teatas kurbe uudiseid ja rääkis sellest püümisest, mida soovitas Paulele.

«Paule asemele katsuks mina seda», ütles Monique. «Ise- enesest mõista, et mina täielisele allumisele ei läheks. Sõna- kuulmistest wõib ainult säääl rääkida, kus seda ette ütleb õrnus, nagu see minu oli.»

fine abinõu kuni tuli Roger ja Paule omale korteri leiab.. Sarnaselt arutades, kihutas Annik enesest kõik kahtlustused pääst. Tema wihastas selle üle, et oli minutikski lubanud sarnast kahtlustust Amédée wastu...

Paule rõõm rahustas Annikit. Wabanemise järele pööras wanemale õele tagasi kogu tema endine muretus. Tema raskete eelaimduste mustad linnud lendasid laiali. Tema nägi ainult sel- get, pilwita taewast, mis sädeles lootustest ja uuesti lendas tema laialisiratud tiiwul tulewikule wastu.

Hirmsa minewikuga järsust katkestamisest ei tunnud tema muud kui piirita joowastuste rõõmu. Armastus, millega ümbrit- ses teda õde, hoolekand, mida awaldas Amédée, tegid temale olewiku nii mõnusaks.

Tema omas uuesti helewerelise kauni wärwi. Haaw põse- nukil — mehe tooruse tunnistus — tõmbas enesele helesinine nahakorra pääle ja ei tulnud nähtawalegi kerge puudri korra alt. Paule tarwitas jälle oma endist harjumust, uuesti tõusis wäike peeglike sagedasti silmi kohta ja käsi puuderdas kergel liigutusel palet, kuna sõrm punase mokapumatiga huuli kattis.

Kontserdi eelwaldas teda järsku ootamata ärewus. Ei tul- nud telegrammi, mida tema kärsitult ootas. Aurulaew «Paul Bert» pidi Suezist väljasõitnud olema. Teisipäewa hommikul waldas teda kirjeldamata igatsus.

«Midagi on juhtunud!» ütles tema Annikile. «Wastasel kor- ral oleks mina saanud temalt mõnesuguse teate!»

«Sina andsid temale halwa adressi. Küll sina näed, täna õhtul toon mina sinule tema telegrammi, mis adresseeritud Klé- beri uulitsale. Enne kontserti sööme lõunat m-me Broussat juures!»

Paule wiibis kogu päewa õe korteris. Selle järele, kuidas lähenes aeg riiestamiseks ja näitelawale minemiseks, läks tema ikka enam närwiliseks. Tema teadis, et publikum sümpatiseerib teda alati, kuid siiski oli temal raske sel minutil oma hinge awada tõeliselt, ükskõikse salga ees. Annik sõitis tema juure wiimasel minutil ja Paule oli walmis nutma Anniki pettunud nägu nähes:

«Ei ole midagi?»

«Ei midagi!»

Paule kõpsutas jalaga wastu maad. Kogu sõidu ajal auto- mobiilis tõendas tema järjest:

«Mina ei mängi täna...»

Wiimaks läks Annikil korda teda rahustada... Rumalus on rahutuks saada? Tingimata saab tema homme oodatud te- legrammi. Aga täna õhtul, pääle kordaläinud kontserti, on tema närwilikkus kadunud... Sarnase ande juures...

Sarnaseid sõnu lausus m-me Broussat.

«Teie tehke seda oma sõpradele! Mängige Fauré «La Si- cilienne!» ütles Selonow suurel waimustusel ja oma iseloo-

Lenin kirjutab: «Samm edasi, kaks samm tagasi» 1904 a.: «Proletariaadil võitluses võimu pärast ei ole teist sõjariista kui organisatsioon».

«Töölisklassi jõud on organisatsioon. Ilma masside organisatsioonita ei ole proletariaat midagi. Organiseeritud, on ta kõik». («Võitlus kadettlaste sotsiaaldemokraatidega ja partei distsipliin». 1906 a.).

«Eelwäe teadvus tulebki, muu seas, nähtawale ta oskusest organiseerida, organiseeride saab ta ühtlase tahte ja see ühtlane tuhandate, sajatuhandate ja miljonite tahe muutub klassi tahteks». («Kuidas W. Sasulitsh tapab likwidatorisi». 1913a.).

Nii waatab leninism partei organisatsiooni tähtsuse päle. Kuidas waatab leninism keskendatud partei päle, selle kohta wastab Lenin: «Tarwis on kindel keskendus ja distsipliin tööliste poliitilises parteis...» (Ametühisuste diskussioon 1920—21 a.).

«Ilma juhtiwa keskkohata, ilma ühtlase keskhäälkandjata on partei ühtlus võimata». («Töölised partei lõhest» 1906 a.).

«Meie keskkomitee sünnitas kindlasti keskendatud ja suuresti autoriteetliku rühma». («Kuidas meil ümberehitada töölis-talupoegade inspeksioon». 25. jaan. 1923 a.).

Siis 9. partei kongressil annab seletuse, mis tähendab demokraatlik keskendus. See on, kohtadel walitakse organisatsioon, kes peab juhtima... Kongress kontrollierib keskkomiteed, wahetab ja walib uue...»

Kuidas leninism waatab partei aparaadi päle, siis seda saame näha Lenini tööst «Wähemlaste kriis».

Saal on kirjutatud: «Wastu seada parteid aparaadile ja parteid eelwäele ehk wõitlejate parteid politseile, parteid teadlikele poliitilistele wõitlejatele, on nähtawasti täis sügawat «puhast proletaarlist» waimu. Tegelikult on see aga intelligentlik oportunist...»

«Igasugune wõitluse worm nõuab wastawat tehnikat ja wastawat aparaati...»

Nagu näha on organisatsioonide küsimuses trotskism täieline leninismi wastand.

D) Trotskism on organisatsiooniline sabassörkimine.

Kui eelpool trotskismi nägime, kui ägedat kindla organisatsiooni wastast, kes kõige raskusega langeb partei organisatsioonide ja aparaadi päle, siis on loomulik, et sellest peaks loogikiline järeldus olema — «sabassörkimine», ja trotskism teeb seda.

Trotski 1904 a. «Meie poliitilised ülesanded» kirjutab:

«Meie ei sea üles iseseiswaid organisatsioonilisi ülesandeid ja mõtleme, et kõige hädalisemad neist saawad lahendatud poliitilise wõitluse teel...»

«Missuguses astes meie kompaniast ei tabaks meid rewolutsioon, selles ütleb alati sõna proletariaat, kes koondatud teatawate poliitiliste loosungite ümber. Sarnastes tingimustes rewolutsioon ise annab hiilgawa tõuke edaspidiseks poliitiliseks ühinemiseks».

Lenin wastas selle päle 1. jaan. 1905 a. «Õõpikut mõistejuttudega ei loideta», et kuiwõrd tööliste osa rewolutsioonis on kui juhi, rewolutsiooni juhi osa, siis loomulikult peab olema kindel koondatud organisatsioon.

Ning kirjatõös «Samm edasi ja kaks...» Lenin tähendab:

«Sabassörkimine organisatsioonilistes küsimustes, — on iseenesest loomulik ja mõõdapääsemata anarkistliku individualismi nähtus, kui wiimane hakkab oma waateid isegusteks põhimõteteliseks (algul wõib olla juhuslikult) lahumineku-teks süstematiseerima...»

Trotskism annab täieliselt enese stüühilise saatuse hooleks organisatsioonilistes küsimustes. Kas tuleb organi-

satsiooni ehk missugused tulewad, see ei puutu temasse. Lenin nimetab sarnast seisukohta anarkiliseks haritlase individualismiks. Tõõs «Mis teha» rõhutab Lenin iseäranis, et stüühiline liikumine ilma juhatuseta ei wõi kujuneda rewolutsiooniliseks liikumiseks ja loomulik arenemise käik iseenesest ei wõi anda organisatsiooni. Saatuse päle loodawad oportunistid.

E) Trotskism ja tööstustöölised.

See küsimus ei wõiks ehk päewakorral seista. Loomulik on, et rewolutsiooni teha ilma töölisteta on wõimata; kui see nii on, siis loomulik, et partei küsimuses peab asi samuti seisma, et töölised sünnitawad partei põhja ja kandwa jõu. Kuid trotskism asub teisele seisukohale. Tööstuslik tööline on trotskismi seisukohalt siiski mass, kellel iseäralist tähtsust ei ole. Tähtsus ja raskuspunkt rewolutsioonilises parteis on trotskismi järele haritlaste kihis.

Trotski kirjutab «Meie poliitilised ülesanded» järgmiselt:

«Wana «Säde» töö wõitluses stüühiga seisib selles, et ta lükkas eemale haritlased ja ei lasknud neil poliitilisel arasulada töölistesse. Ülesanne ei seisnud ainult selles, et haritlaste poliitilist arusaamist teritada, waid ka selles, et neid teoreetiliselt terroriseerida...»

«Meie kinnitame kõige enne, et olukord, mis lükkas proletariaadi kollektiivsele — ühtlustatud wõitlusele, ei seisa mitte wabrikus, waid üldistes töölisklassi elamiste ühiskondlikkudes tingimustes».

«Kasarmukord ei wõi olla meie partei korraks, kui ka wabrik ei wõi olla tema eeskujuks...»

Kaunis peenelt öeldud, nii et hammas külge ei taha hakata. Kuid siiski wõib tunda, kuidas trotskism wõtab haritlased oma kaitse alla wana «Säde» wastu ning kuidas ta wäljanaerab wabriku tööliste olukorda, et see neile midagi ei anna. Kuid trotskism on järjekindel. Mis ta ütlemata jätab 1904 a., ütleb ta 1924 aastal.

Raamatus «Uus kurs» kirjutab Trotski:

«Kuipalju paratamata partei aparaati lähewad suurema kogemustega ja teenetega seltsimehed, seda raskemalt mõjub aparaadi bürokraatism ideelise-poliitilise partei järeletulewasoo kaswu päle. Nimelt sellega on seletataw see tõeolu, et noorsugu — õige partei baromeeter — järsumalt reageerib partei bükratismi päle».

Nagu sellest näha, wiib trotskism parteilise ja poliitilise raskuse töölisklassi päält haritud noorsoo päle. Noorsoo intelligents on trotskismi arwates aiuus õige partei alus ning partei kursi lipp.

Leninism on ka selles küsimuses otsekohe wastases seisukohas. Leninism näeb algjõudu wabriku töölises.

Lenin kirjutab — «Samm edasi...»:

«Keegi ei usalda eitada seda, et intelligents, kui praeguseaja kapitalistliku ühiskonna eriline kiht, üldiselt ja täieliselt iseloomustub individualismis ja tema saamatuses distsipliinis ja organisatsioonis. Selles mitte hääs küljes erineb intelligents proletariaadist. Sellega on seletataw ka intelligentsi nõrkus ja püsimatus, mis töölisklassile nii tihti tunda annab».

Nimelt wabrik, mis mõnedel näib ainult hirmutisena, kujutab kapitalistliku korra kõrgemat kooperatsiooni normi, kes ühendas ja distsiplineeris töölisklassi, õpetas teda organiseerima ja pani ta kõigi töotawate ja kurnatawate kihtide etteotsa... Distsipliin ja organisatsioon, mis nii suurte raskustega andub kodanliku intelligentsile, seda õige kergesti omandab proletariaat, nimelt selle wabriku kooli tõttu...»

«Kes weab parteisse raadikaalse intelligentsi, kes hoolitseb professore, gümnasistide, üksikute ja radikaalse noorsoo üle? Girondist Akselrod ja girondist Liber...»

Siia tuleb juure panna trotskismi isa Trotski.

Ma arwan, et selle juures peatada ei maksa, on ju arusaadaw trotskismi töölistemassi eituse ja intelligentsi ülistuse. Seepärast wõime trotskismis näha sarna-eid silmapilke, kus ta massilisele rewolutsioonilisele tegewusele annab kolmandajärgu tähtsuse ning kõik tähtsus seisab isikus — ülemlisel korral ning resolutsioonil, mis harit-

lase poolt nii ilusasti kokku on seatud. Seelst tuleb ka see, et Oktoobrirewolutsioon trotskismi järele sünnis 16. oktoobril, aga mitte 25. oktoobril, sest 16. oktoobril wõeti Trotski juhatusel resolutsioon wastu, et Piiteri garnison wälja ei lähe ning loodi sõja-rewolutsiooni komitee, kuna 25. oktoobril mass sõjariistus wälja astus.

(Järgaab.)

Noorte elu.

Veningrad.

Pioneerid Leninit mälestamas.

Terwe oma wabaaja pühendab praegusel korral 16-nes 1. mai nim. pioneeride rühm Lenini jurmapäewa hoogtöö läbiwiimiseks. Hoogtöö wiiake läbi hüüdjõuna all: «Meie, noored pioneerid-leninlased, partei ja komnoorjoo juhtimisel täidame Lenini juhtmõtteid».

Et pioneere tutvustada Lenini elulooga ja õpetustega peetakse ära jutuwestmised järgmiste küsimuste kohta: 1) Lenin kui inimene (lapsepõli, Lenin perekonnas ja koolis), 2) Lenin ja lapsed, 3) Lenin — juht, 4) Lenini juhtmõtteid (pioneerid, üleilmilise rewolutsiooni eest wõitlejad, sibe linna ja maa wahel, ilma teaduseta ei ehita kommunisti).

Mälestuspäewal wiiake üle punaste oktoobrilaste hulgaft 10 last noorte pioneeride rühma. Wiimajest wiiake üle 8 pioneeri komnoorjoo ühinguise.

Seinalehe numbril pühendame täielikult Leninile ja 1905 a. sündmustele.

Tähele panne, et lastemajas pioneeride ja noorte ühingu kollektiivi wahel soowitaw sibe puudub, otjustati sibeid kõwen-dada. Kawatjeme sibeid luua ja E. T. U. partei ja noorte kollektiividega.

Edasi, wõtame oma chefialusjeks eeltooli-õppurite rühma. Ojalt on seda ka tehtud, sest pioneerid on neile jutufid rääkimas käinud, mida muidugi edasi jaame tegema. Tahame kindida neile Lenini rinnatuju ja punase lipu Lenini jurmapäewal.

Kawatjused ja otjused on juured, kuid oleme kindlas arwamises, et neid ka täidame, sest meie noored leninlased käime oma juhi jälgedes, kes armastas tegufid.

Elagu meie kalli juhi poolt pärandatud leniniim!

Lülist «Noorehitaja».

Veningradi eestlased-noored Karl Liebknechti ja Rosa Luxemburgi mälestamas.

Sarmajaks.

15. jaanuaril kogufid Veningradi Eesti noorproletaarlased meie kallite juhtide K. Liebknechti ja Rosa Luxemburgi mälestuse õhtule.

Aruandega esines jm. Rammus. 6 aastat tagasi langefid meie juhid Sakjamaa kodanluse kuuli läbi. Meist rööwiti paremad jõud. Sm. K. Liebknecht ja Rosa Luxemburg olid need, kes alati igal filmapilgul tööliste huwide eest wälja astufid.

Wangifotjad, tagatufamine, need on ajajärgud, mida tuli langenutel jeltfimeestel üle elada.

Sm. Rammus peatab pikemalt ajalooliste sündmustäitude juures, illustreerides andmete najal langenud jeltfimeeste tööd ja wõitlufit.

Lõpuks tähendab aruandja, kui Sakjamaa töölissetlase waja abi, oleme meie noored walmis wõitlusesse wälja astuma, et hoopid anda rahwuswahelisele kodanlusele.

Päale aruande wõetafje wastu järgmine resolutsioon:

Kuus aastat tagasi tappis Sakja kodanlus rahwuswahelise kodanluse hääskitumisel meie unustamata juhid Karl Liebknechti ja Rosa Luxemburgi. Kodanlus lootis sellega rahwuswahelist rewolutsioonilifumist fumbutada. Kuid kodanlus ektis. Wõitlus pole raugenud, wõitlus on muutunud ägedamaks ja wõimjamatks kui fumnagi enne. Iga meie kalli juhi ajemele on astunud tuhanded komnoorfoolafed-leninlased.

Karl Liebknecht ja Rosa Luxemburg elawad edasi rewolutsioonilise töörahwa jüdametes.

Elagu Karl Liebknechti ja Rosa Luxemburgi mälestus meie noorte seas fustumata!

Edasi noored, sest wõitlus pole weel lõppenud. Jattame tööd, mis Liebknechtil ja Luxemburgil pooleli jäi.

Elagu rahwuswaheline tööliste rewolutsioon ja tema aktiivsem eesfalk — noorjugu!

Elagu meie juht Komintern!

Lenini nim. töökoolis.

15. jaanuaril, kogufid Lenini kooli noored kui üks mees oma juhtide K. Liebknechti ja R. Luxemburgi mälestuse koosolekule. Mälestati püstitõusmisega ja leinamarjiga langenuid. «Liebknechti ja noortest» kõneles jm. Keller. Lõpuks wõeti wastu järgmine resolutsioon:

«Arfakuulates aruannet tootame meie noored jattata K. Liebknechti ja R. Luxemburgi poolt alustatud tööd kuni Sakjamaal faskismi kapa all ägaw töörahwas wabaneb furnamifelt».

Elagu rewolutsioon Sakjamaal!

Maha faskistide walitus!

Elagu Lenini noored!

Siis wõeti weel W. L. K. R. U. riidadesse wastu 8 uut liiget. Koosolek lõp-pes Internatsionaali wägewatel helidel.

R. P. A. II.

Veningradi teated.

Jaanuari kuu tähtpäewadel.

Kino-film Lenini mälestuseks.

Lenini jurma aastapäewaks lajeb wälja «Sewjapfina» fellekohale filmi: «Kuidas elas ja töötas Wladimir Iljitsh». Pilt wõetafje üles ühelajal Moskwas ja Veningradis jm. Tarafowi lawastufjel. Pildil fujutatafje W. J. elutube Smolnõis, tema kabinetti Kremliis, eluforterit Veningradis, Veningradi majafid, milles wõibis Lenin omal eluajal, ja furemise majafest Gorkis. Päale selle fujutatafje Lenini matufeid lainud aastal Moskwas.

Veningradi töölised — Lenini hauale.

Ametiühifused jaadawad 21. jaanuaril Moskwa fellekohale jaatfonna pärjapanemifeks Lenini hauale.

Saatfonna liigeteks on pääsajalifult pingitaga töötajad töölifjed. Saja liitme hulgaft on 25 metalli-, 8 keemia-, 8 tekstiil-, 7 trüki-, 13 raudteetöölifit jne.

Pakkimise kontorid postiofakondade juure.

Sideagentuur awab 3-s posti-telegraafif ofakonnas, pääpostifalifufes ja Otkoobri jaama juures olewas postiofakonnas erilifjed pakkimise ja fättetoimetamifje kontorid. Reis kontorites wõetafje wastu elanifudelt pakkimata fujul asju ja jaadetafje edafit pafifult.

Uus instituit.

Kubermangu terwishoiu walitjus awab uue hirurgia ja nefropatologia teaduslitu uurimifje instituiti «Mefandria» ruumides, «Rewolutsiooni ohwrite» nim. haigemaja territoriumil.

Konkurs parema, uue töölifje maja päale.

Kuubani ühifuste nõufogus on wälja töötatud konkurstawa, mille järele uusi töölifje elumaju ehitada. Majad peawad wastama uuema aja nõutele. Lihne, awar, fanitaar ja terwishoiulifjed fufimufjed on seatud maja ehituse alusnõuteks.

Reude majade ehitamifjele tõmmatafje kõige paremad Veningradi tehnilifjed jõud.

Suurel murel pani tema tähele Amédée mõttekäiku, mida tema nii kergesti lugeda oskas. Teda äritas mitte ainult see, et Annik töötades temalt osa enesest ära võttis... Ei, sääl oli veel midagi muud selgitamatut. Wäga võimalik, et Amédée äritas ka see, et neil ühine elukutse, kui ka see, et Annik ikka enam esile kerkides, tumestas teda pisut! Kas ei peitunud selles tema igapäewsuse, süstemaatilise pahameele põhjus?

Esimene punkt selgus Annikile pea pääle Saint-Sulpice platsilt ületulemisel. Keegi nõuküsija, kes Amédée jutule tuli, toodi eksikombel Anniki juure. Amédée tegi m-me Danvoisile selle eest nii terawa märkuse, et Annikil korraga silmad awnesid ja tema mõistis, mis alal neil tulewikus lahkumõtteid on.

Üks teine kord jälle, kui Amédée kodu ei olnud, võttis Annik nõutahtja wastu Amédée kabinetis. Ootamatult warem kodu tulles pidi Amédée wäikses wõõrastetoas seni ootama, kuni tema kabinet wabanes. Tema paha meeleolu kutsus õhtul nende wahel waieluse esile, mida Amédée kaua unustada ei suutnud.

See pani Annikit järelmõttema. Jäi ainult järele uuesti lahus töötama hakkata. Kõik pahandused, mis ühise kabineti tarwitamisest tulla wõisid, jääwad siis ära. Ei ole tarwis liialdada, midagi tõsist ei olnud selles! Paule tundis ka kitsust Anniki wäikses korteris ja Annik otsustas teist korteri otsida, kus tema wõiks awada oma kabineti ja mahutada ka õde oma lapsega.

Juhus tuli siin temale appi. Saint-Sulpice platsil, üks kord kõrgemal Anniku korterist, wabanes ruum, säält kolis wälja ohwitser, kes prowintsi koha pääle määrati.

«Mina wõtan selle korteri omale! Mis sina arwad sellest, kallim?»

Tema ettepanek, mis nii lihtne ja loomulik, suurendas veel enam Amédée paha meeleolu. Amédée oli selle wastu.

«Ei, ei ole tarwis! Milleks seda? Küll korraldame siin kõik üldiseks rahulolemiseks. Mis puutub Paulesse, siis leiab tema ka enesele wäikese korteri meie lähedale — siia linnajakku...»

See hoolekand ei petnud Annikit...

Jaanuari esimestel päewadel, kui Amédée palatist tuli ja Annik wastuwõttetuppa läks, leidis tema lambi all õhtuse ajalehe ja pööras tähelepanu ühe märkuse pääle.

«Waata!» ütles tema ja ulatas lehe Annikile.

Märkuses teatati naisadwokaatidele ametüsisuse lähemast liikmete üldkoosolekust. Sääl oli ka tähendatud, et m-lle Annik Raimbert säätakse üles kandidaadiks ühisuse abiesimehe kohale.

«Soowin sinule õnne! Sina lähed jõudsasti edasi! Pääle panga teenijate protsessi, mis mina sinule üle andsin, oled sina oma pääle tähelepanu tõmmanud. Pean tunnistama, et mina kogu aeg sind tähele panin ja mõtlen, et mina seda protsessi paremini kaitsnud ei oleks!»

«Mitte paremini, minu armas, aga sootu teisiti! Kuid mina oma tüüpilise naisterahwa südamega...»

«Ühistunne! Tuttaw aaria! Ei, ei, mina ei taha sind sugugi haawata! Just selle wastu, see on kiitus! Nüüd saab sinule aga sarnane au osaks! Kuid miks sina sellest minule seni sõnagi ei lausunud?»

«See oli ainult projekt! Ja päälegi wähe usutaw! Mina ei tahtnud sellest enneaegu pasundada. Päälegi ei usu mina veel sellesse? Mina olen veel nii wähe tegutsenud...»

«Noh, küll sina jõuad seda veel! Mina rõõmustan sinuga!»

«Tõesti? Tänan sind, minu armas!»

«Kas sina kahkled selles, et mina rõõmustan sinu õnne üle? Sina oled seda täiesti teeninud!»

Amédée awaldas nii südamlikult oma rõõmu Anniki uue edu üle, milles ei leidunud wähematki kadedust, et Annikil häbi hakkas sellest, et tema minutikski kahles Amédée tõsiduse üle. Annik sai niiwõrd julgust, et teatas temale, ehk küll teada oli, et selle teatega tema Amédée uuesti pahandab:

«Kuula! Wõib olla tülitised sina minuga selle eest, kuid mina pean seda sinule tunnistama... Mina tegin kindla otsuse kabineti asjus. Kauem ei wõi see nii edasi kesta... Wõimata, et need kolm naisterahwast...»

«Kelledest üks just suur ei ole!»

«Kuid kes wiriseb hommikust õhtuni. Ei ole kööki! Sellepärast rääkisin mina ülemise korra elanikuga! Teda määratakse Orleani. Nädala pärast saab korter wabaks. Wiis tuba ja telefon! Meie leppisime kokku. Nüüd peab kindel otsus tegema ja majaperemehele teatama. Sina tead küll, et sellel korteril hulk tahtjaid on. Homme kell 10 hommikul lähen mina üürilepingule alla kirjutama.»

Amédée oli kui rabatud!

«Sina wõtsid korteri, ilma minule sellest sõnagi lausumata?»

«Ei olnud selleks aega.»

«Kas sina ei leidnud siis aega...»

«Ei, ei leidnud! Sinule ei meeldi see? Mispärast, minu kallim? Paulele ei ole paremat leida! Aga mina... mina sain omale iseseiswa kabineti ja nii wabastan mina sind oma arwuta paberitest ja... oma siinolekust kui adwokaat.»

«Mida sina kõik wälja ei mõtle!»

Sarnane pettumus peegeldus Amédée tusasel näol, et Annik korraga aimas kogu löögi tegewust! Langesid kokku kõik tema wisad lootused... Wõidetud üheainsa löögiga!

«Mina oleks paremal meelel...» algas Amédée.

«Mind oma juure jätnud?»

«See on ju nii loomulik! Eks ole?»

Annik naeris:

«Igatahes, enam meelitawamat kahetsust minu ärasõidust ei wõinud mina unistada? Kuid minu armas, sinul on ju teada, et

Juriidiline abi.

Küsimus nr. 9. Zuba 1905 a. olen töösteliikumisest oia võtnud. 1917 a. läksin Gestimaale Wõru kreisi, Meeksi valda, kus mind walla nõukogusse waliti, milles töötasin 28. webruarini 1918 a. Siis põgenesin Saksa okupatsioonil wõrepulma eest siia tagasi, naist, tütarit ja kraami maha jättes, 24 tunni pärast laekis mõisnik naise ja tütre majast wälja tõsta ja ja nad tulid siis mulle järele. Praegu olen 63 aastat wana ja töowõimetu, olen naise ja tütre toita. Kust wõiks abi saada.

Wastus: Zuba wanaduse tõttu (üle kuuekümneme aasta) on teil õigus saada täielist ülalpidamist riigi käest. Pöörake Dundowa kreisi ühiskondliku kindlustuse osakonna poole (отдел социального обеспечения), kust teie lähemaid juhtnõude saate, kuidas abi saada ja wälja nõuda.

Küsimus nr. 10. Kas on fooli kassitoas pidupidamine keelatud?

Wastus: Walitjuse poolt mitte. Pidupidada keelata eht lubada fooli ruumides wõib fooli nõukogu ühes foolipetajaga.

Küsimus nr. 11. Kas kergendatud metjaandmise tingimused ka metjatööliste kohta maksivad on, ja kui on — kes neist wõiwad kergendatud tingimustel metja saada.

Wastus: Rahwa põllutöö komisjariaadi ringkirja põhjal (№ 24/9—19, 10. jaanuarist 1924 a.) wõiwad kergendatud tingimustel metja saada: 1) kõik metjatöölised wanadused, haigused eht wigastused läbi lahkunud metjatöölised, kui neil alaline kindel sissetulek puudub; 2) kõik furnud metjatöölise perekonna liikmed, kui nad wiimase toita olid. Kui täh. metjatöölise teenistuse kohustuste täitmisel tapeti, saab lesta ja lapsed kuni 18 aastani hinnata metjamaterjaali.

Küsimus nr. 12. Kas talupojal on õigus ilma erilise lubata kalu püüda järwes, mis ajub riigi käes olewas metjas?

Wastus: Ilma erilise loata ei wõi. Zuba saamiseks tuleb pöörata kohalise metjamalitjuse poole. (Muu — rahwa põllutöö komisjariaadi ringkiri nr. 29/13 — 19, 14. jaanuarist, 1924 a.).

Küsimus nr. 13. Meie asuudus tahab omale muretseada traktorit ja rehpeku masinat. Kuulsime, et pidawat olema mingisugune dekreet, mille põhjal talupoegadel õigus on põllutööriistu ja masinaid pihmaks ajaks wõlgu saada. Kas jarnane dekreet on olemas ja kui on, kust masinaid wõlgu saada?

Wastus: Sarnane määrus on wälja antud lestaõidesaatwa komitee poolt 12. jaan. 1924 a. ja selle järele ei tohi ükski asutus ega organisatsioon põllutööriistu ja masinaid müüa kallimalt, kui need enne sõda maksid. Sama määruse järele on wõimaldatud talupoegadele järelmaks ühest kuni wiie aastani. Järelmaksu pääle wõiwad masinaid saada kõige päält põllumajanduslikud kooperatiivid ja nende liikmed, põllumajandusliku krediitkasside liikmed, kollektiivsed majapidamised ja teised talupoegade ühendused.

Masinade riiklikud ladud on igas kreisi linnas, kuhu teil ka lähemate teadete saamiseks pöörata tuleb.

Küsimus nr. 14. Kas majawalitjusele on õigus ära ütelda kergendustest töötatööliste, kes registreeritud töötatöölisena määratud wõttes wastutawa töö artellis?

Wastus: Ja, majawalitjusele on täieline õigus, sest sellekohaseid kergendusi saavad ainult need töötatöölised, kes ühiskondliku kindlustuse kassadest abi saavad.

Küsimus nr. 15. Teenisin 7 kuud ühiteenijana ja pääle palga oli mul tarwitada ka wälja tuba. Rööd lasti mind lahti ja aetakse ka forterist wälja. Kas minu jenijel peremehel on selleks õigus?

Wastus: Oma jenije teenistuskoha poolt antud forterit tarwitaste teie osalise palgana oma teenistuse eest. Seepärast on nõudmine, et teie forterist lahkuksite täiesti põhjendatud.

Ringpost.

Ringpost, kui postisaadetuste maale toimetamise abinõu, wõeti tarwitajele alles mõne nädala eest. See on katse, mille sihiks posti otsekohtu lähendamine talupoegadele. Sellel on määratu kultuuriline tähtsus, annab wõimalust talupojal saada wärskest ajalehte, raamatut, ühe sõnaga — maa ei ole enam nii eraldatud linna kultuurilisest ja poliitilisest elust. Ringpost läheb wälja linnaist ning käies ära umbes 100 werstalise ringi, teeb peatusi teel olewates küladest, kus teeb metsejuukseid operatiivne algades kirjade, ajalehtede, rahasaadetuste, pakide wäljaandmisest ja wastuwõtmisest ja lõpetades teadete ja seletuste andmisestega talupoegadele neid huwitawates küsimustes. Meid küsimusi, mida ringposti kirjajandaja ise lahendada ei suuda, kirjutab ta erilisesse raamatusse ja tagajärelpubul algpunktis kirjab wastawates ajutustes nende kohta teateid ja wiib järgmise postiga talupoegadele wastu.

Meie pildil näeme ringposti „kirjajandaja“ päraleiudumist külla nõukogusse, kus annab wälja kirju ja ajalehti ja müüb kirjutusmaterjaali.

Teadaanded.

Subpääwal, 18. jaan. kell 1 päewal on Haridusmaja kirjandusringi istang. Päewakorras on referaat näitekirianduse teooriaist. Palutakse tungiwalt kõigil ilmuda. Organisaator.

20. jaan. kell 4 pääle lõunat peetakse ära „Edasi“ toimetuse ruumides „Säde“ kolleegiumi koosolek. Ilmuda palutakse: Imd Kammus, Wulfin, Kähni, Nips, Kinnapuu. „Säde“ toimetuse.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Subpääwal, 18. jaanuaril
kella 1/11—1/12 Häälpanetu kurgus.
1/11—1/12 Nütmika kurgus.
Esmaspääwal, 19. jaan.
kell 8 22. jaan. lawastus.
kell 9 „Emale maantee“ 1. w.
Teisipääwal, 20. jaan.
kell 8 „Emale maantee“ 2. ja 3. w.
Kolmapääwal, 21. jaan.
kell 8 „Arimehed“.
Wast. instrktor-organisaator.

Gilane börse:

Keskassa kohustused webruariks 100% tscherw	määrilis 99 1/2
" " " " " " " "	maiks 95 1/2
Raehieringid	28 1/2 w.
Dollarid	1 r. 94 1/4
Wootid	51 " 50
Soome margad	4 " 85

Täna teatrites:

- Madecem. riiklik ooperi ja baleti teater „Спящая Красавица“.
- Madecemiline riiklik drama teater „Изгнание блудного беса“.
- Madecemil. riiklik wälite ooperi teater „Фауст“.
- Riiklik suur dramaateater „Бунт машин“.
- Rahwamaja „Николай I“.
- Punane teater. „Товарищ Семизводный“.
- Muusikaline komöödia „Марица“.
- Wassafsh „Великая княгиня и номерной“.

Wastutaw toimetaja: A. Trenseldt.
Wäljaandja: Cesti Kirjastuse Ühisus

Tänaise lehega on hinnata kaajas Victor Margueritte romaani „Kaaslane“ järjekordne poogen.

Cesti Kirjastuse Ühisuse Kalender 1925 a.

kõigi tarwilikumate kalendri teadete ja märkidega.

Sisu: Uja arwamine wõbde järele. — Kuu- ja päikese-
warjutused. — Tabel-kalender. — Kalendaarium. — Wanad täht-
päewad. — Kuu seis. — Päikese tõus, loojaminek ja päewa-
pikkus. — Näpunäited ja tarwilikud teated põllumeestele. —
Weerijüsteem. — Posti ja telegraafi tats. — Tiimusekalender. —
Zahikalender. — Cesti teatajute adressid. — Riiklikude teis-
ajutuste adressid jne.

Hind 15 kop.

Rutake tellimistega! Kalendrit on trüütud piiratud arwul.

Jällemüüjatele protsendid.

Cesti Kirjastuse Ühisus,
Seningrad, Fontanla 27.

„Edasi“ tellimisi webruarikuu pääle. Alendage negasti

Sm. W. Kingisjewa nimeline Cesti töölise Haridusmaja.

Esmaspääwal, 19. jaanuaril
Esimehe astme
marksiit-leninismi ringi
järjekordne istang.
Algus kell 8 õhtul.

Teisipääwal, 20. jaanuaril
Teise astme
marksiit-leninismi ringi
järjekordne istang.
Algus kell 8 õhtul.

W. K. P. Seningr. kubkomi agit-prop. osakonna Cesti sektioon.

Sm. W. Kingisjewa nimeline Cesti töölise Haridusmaja.

Esmaspääwal, 19. jaanuaril
Rõne,
mis ettenägemata põhjustel
14. jaan. pidamata jäi.
Aine:
Lenin ja 1905 a. rewolutsioon.
Kõneleb sm. Wallner.
Algus kell 8 õhtul.
Sisseminek waba kõigile.

W. K. P. Seningr. kubkomi agit-prop. osakonna Cesti sektioon.

Sm. Kulbachi (wabritus-
töölise
Wiihuri poolest) palutakse ilmuda
19. eht 20. jaan. j. a. kell 8 õhtul
läbirääkimiseks sm. Kirjiga.

Titopesa asunduses
wõtab „Edasi“, „Draje“ ja „Säde“
pääle tellimisi wastu
Aleksander Käst.

Gruschka asunduses,
Luuga kreisis, wõtab „Edasi“ pääle
tellimisi wastu
fl. Meerino, Cesti fooli juhataja.

Dr. Grünberg Wastantije (end.
Snamensk.) uul.
nr. 2, 25. Oktobr.
prosp. nurgal, telef. 562-37. — Wastu-
wõtte iga päew kella 9—12 h. a. a kella
4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi.
Praagusaja arstikabinõud.

Sifilis (914 ja tripper (terawaf. ja
krooniline).
Snguotgaanide igatülgne arstuurim.

Grihaigemaja ssemise, naiste-
sünnitamise-
kõite, hamba-
kurgu-, kõrwa-, nina- ja kuguhaigusd.
Sifilis (606—914), tripper.
põiehaigusd, järelwas-
Wastuwõtte tunnind erialadel hom. f. 9
kuni õh. f. 9 3. Junli (end. Sabowaja)
uul. nr. 42, Senni nurgal. Tel. 163-31
ja 163-32.

Wee-elektrihagemaja
Snamenskaja uul. nr. 5, krt. 3. Kõhu-
soolitute, südame, raswanemise, rheu-
matism, kangetus, hüsteria, neura-
steenia, halwatus, seljatunnuus, jõue-
tus. Wastuwõtt kella 5—9 õhtu.
Telef. 212—31.

Kusnetski haigemaja Kusnetski
nõu, 7, te-
lef. 181—52. Wastuwõtm. töidides spet.
professorite ja assistentide poolt kella
10 homm. kuni kella 10 õht. Maksud wõ-
bid (naistehaigusd ja sünnitamise). Ras-
tejalgsed. **Uuematel met.** järelwas-
sonjult. **Uuematel met.** tamine ja
arsti. **Sifilis** 606 tripper teraw ja
mine. **Sifilis** 914 tripper kroonik.
Suguwõimetus mas. ja elektrij., ham-
baarstim. ja funktsi-
hamt. Arstide kutsum. kodu.

Wil. welsker-ümmaemand
S. R. Wittun - Kõlpatoma uendab
wastuwõtmist: nõuanded ja abi ras-
tejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigu-
sed. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht.
Troitskaja 11, krt. 7. Sissetait pa-
raadufest.

Welsker-ümmaemand masfash,
abi raskejalgsed ja sünnitajatele
naistehaigusd, alaline arst. Mõh-
waja uul., nr. 18, krt. 3, sissetait hoowift